

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE

DENİZLİ

Yerel Tarih ve Kültür Dergisi

Sayı: 31 (Mayıs-Ağustos 2012)

Merkez Efendi | Arıklar | Denizli Efsaneleri | Unutulmayan Futbolcular

BENİM NÄÇİZ
VÜCUDUM ELBET
BİR GÜN TOPRAK
OLACAKTIR, AMA
TÜRKİYE
CUMHURİYETİ
ILELEBET PAYIDAR
KALACAKTIR...

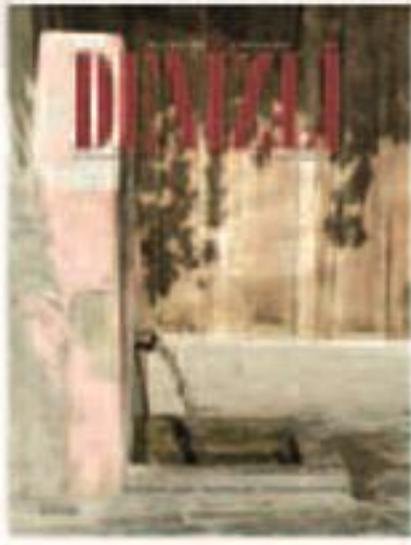
GEÇMİŞTEN
GÖNÜMUZE
DENİZLİ
DERGİSİ

ÖĞRENCİLERİMİZE
BURSLAR

CAFER SADIK ABALIOĞLU EGİTİM VE KÜLTÜR VAKFI

Egyptian Gönülde
Denizli

ÇEVİRİ SÖZÜ
ALAKAŞI VE KÜLTÜR TAKVİMİ
AHMET İMTHAİN GÖKTEKİN
M. AL Aksuoğlu

GENEL YÖRYÜK TÜMTEMİZİ
Ömer Gönen

TÜRK HAMİDİYE
Prof. Dr. Onder Göğün

SOHbet
Doç. Dr. Süleyman İnan

YÖRYÜK MÜZÜLLÜ
Onder Göğün
Ömer Gönen
Süleyman İnan
Metin Türkşen
Şerif Kutluoglu
Fazıl Inceoglu
Mehmet Kavutluoglu

MÜZÜLLÜ
M. Ekrem Edem

TAKVİM - UYGULAMALAR
MacArt Tasarım
Grafik - Fotoğraf - Web

BASIM
Ata Medya Tic.
ve Tük. San. Tic. Ltd. Şti.

KURUFİYAT
Somer Matbaacılık
Çelik Caddesi No: 115
Denizli
Tel: 0 258 268 29 50
Fax: 0 258 268 29 55
www.curufiyat.org.tr

YAYIN TÖRENİ
Yıldız Sarayı
Dört ayaklı yıldız tarihi ve kültür dergisi
<http://www.yayintoren.com.tr>

Yazarlar: yazarların yasal
sorumluluğu altındadır.
Yayın hukuki (Cesare
şündürme) yazarın tache
olmaz. Dergide yazarın
yasa ve difüzyon hukuk
hakkı korunmakta olup
bir konumda yeniden
yayınlanma right'ı
genişlemediğidir.

İzmir Kolektif

EDITÖRDEN

Merhaba

Səvdigim kitap tarzıdır. Bir resim vardır ve dəri ki, "Siz olsaydınız bu nəmli nasıl bənmənləndiniz?". Okuyucuya bərəkət; bu bəkməndən çox da eğləndiricidir. Bütün bu kəz, ekşik gördögümüz Denizli'de futbol (Sayı: 28) dosyamızı "Unutulmayaçınan Futbolcular" başlığı altında, onların anlatımıyla yer verip, bənməlməyə çalıştık. Kəzə Merkez Efendi yazısında da öncəki sayılanımızın birində yer almış olmasına nəğmən, bu kəz Onder Göğün'ün kalemindən çıktı. Bu yazı, fərqli bir yorum olduğu kənar, konuyu bənməlmə olaraq da bəkilməlidir.

Bu sayımda Denizli'dəki anklara (arkalar) əyni bir ənəm verdik. Yəni 50'nin üzərində olup çocukluğu/gənciliyi Denizli'də gəşənək lən həc də yəbabçı deyil; bu anklar. Bütün zamanlar evlərin öndən veya aralanndan gəşən bu anklar, Denizli'yil "su şəhəri" yapmışdır. Denizli'nin deniz yok ama suyu boldur dileyən bir gərgəşlə hep yüzümüzə çarparı, bu anklar. Hədi idarə edəlim; her sayımda olduğu gibi, bu sayımda da, 50'yi geçmiş yaş grubunda olanları biraz kayınyoruz. Bəksəniz, onların biraz özümüşənək olacaqları bu geçmiş izləntisi, yenil və güncəl fotosuflarla və tabii ki Şerif Kutluoglu'nun enfas yaxşıyla yer veririz. Yanına da "təcəmlük" olaraq, Denizli efsanelərinən ikisini Metin Türkşen aktarıyor, bizlərim.

Hayata hep gülümseyerek bakiyak dileğitile...

Süleyman İnan

İÇİNDEKİLER

2-5	Merkez Efendi
Onder Göğün
6-15	Anklar
Şerif Kutluoglu
16-18	Denizli Efsaneləri
Metin Türkşen
20-29	Denizli'nin Unutulmayaçınan
Futbolcular
Doğa Alışay
30	Denizli Şəhərətgah (ŞST)
Ramazan Güclü

İzmir Kolektif

DENİZLİ'DEN YETİŞEN DEĞERLER

Merkez Efendi

Prof. Dr. Önder GÖĞÜN

15. yüzyılın ünlü halk hukimi, din adamı, tasavvuf bilgini ve aynı zamanda asker olan Merkez Efendi; 1465 yılında, Denizli'mızın Buldan ilçesine bağlı Sanmehmetlu köyünde dünyaya geldi. Asıl adı Musa'dır.

Benim de doğup büyündüğüm ve Denizli'nın merkez ilçesinin en eski mahallesı olduğu bilinen "Musa Ağa" mahallesinin İfadesinin, Merkez Efendi'nin asıl adı olan "Musa"dan gelebileceğî ve belki, kendisinin de Buldan'dan Denizli'ye göçenek mahallelerde oturmuş ve bu itibarla, mahallamızın adının buraya dayandırılmış olabileceği -benim gibi aynı mahallenin çocuğu olan Zirurat Yüksek Mühendisi Sayın, Yüksek Kasapsaracoğlu ve ameksi Banka Müdürü Memduh İncitik ağabeylerimle birlikte- tahminlerimiz arasındadır.

İlk tıhsiliini Denizli'de yapmaktan sonra, Medrese öğrenimini tamamlamak için İstanbul'a gitti. Bunu, Bursa, Karaman ile Amasya'da üstlendiği görevleri takip etti. Tekrar İstanbul'a dönerek, Etyemez Şeyhi'nin kızı ile evlendi.

Her gün, Sünbül Şinân'ın dergâhına gelip, ondan ders almağa ve hizmete başladı. Rıvayet edildiğine göre; bir gün Sünbül Efendi, sohbet esnasında Mûsa Efendiye; "Alemi sen yaratsaydın, nasıl yaratardın?" diye sordu.

Müsâ Efendi; "Bu mümkün değil! Ama mümkün olsaydı, her şeyi merkezinde bırakardım. Alem böyle bir tatlı nizâm içinde ol, buna bir şey ilâ ve etmek veya bir şeyi eksiltmek düşünülemez." dedi. Sünbül Efendi bu cevap üzerine; "Aferin Müsâ Efendi! Demek her şeyi merkezinde bırakırız. Öyleyse, bundan sonra ismin Merkez Muşlîhuddîn olsun." dedi. Böylece Müsâ Efendi, "Merkez Efendi" ismiyle tanınmaya başladı. Kanuni Sultan Süleyman tarafından, Topkapı surlarının dışında yaptığı belkede görevlendirildi. Daha sonra, Yavuz Sultan Selim'in eşi ve Kanuni Sultan Süleyman'ın da annesi olan Ayşe Hafsa (Hâfize) Sultan (Valide Sultan)'ın ve Sünbül Efendi'nin İşbağı üzerine Manisa'ya gitti. Valide Sultan'ın Manisa'da yaptığı imâmetin yanındaki dergâhta hocalık yaptı. Tıp bilgisi kuşvetli olan Merkez Efendi, Manisa'da bulunduğu sırada kırk bir çeşit baharatdan meydana gelen bir măcun yaptı. Bu măcunu hastalar yiyerek şifâ bulurdu. İlkbaharda yetişen çiçeklerden de istifade edilerek yapılan bu măcunu almak için, çevre kasabalardan da gidiyorlardı. "Mesir măcunu" diye söhret bulan bu măcun, şimdî de yapılmaktadır. Çeşitli kaynakların bildirdiğine göre; Denizli'de bu aziz hemşehrîmiz, çocukların: "Benim için hayır dua ediniz. Çünkü siz günahsızınız, măsumsunuz. Allah, sizin duâlarınıza kabul eder. Bu yüzü kara, sakalı ak ihtiyâr için duâ ediniz ki, kıymetli yüzü ak olsun!" derdi. Çocuklar duâ edince de; "Ya Rabbî Bu măsumların duâlarını reddediyam" diye Allah'a yalvarındı.

Merkez Efendi, hayvanlara karşı da çok merhametliydi. Bindiği merkezine eliyle suyunu verir, kuşlara

ve tavuklara yem atar, onları da beslerdi. Daima hayvanlara merhamet edilmesini, görebilecekleri kadar yük yüklenmesini, aç bırakılmamalarını da sık sık hatırlatır. Bu konuda insanları uyanrıdı.

Tıp Tarihi uzmanı merhum hocamız Ord. Prof. Dr. Süheyî Ümver'in, azzî hemşehrîmiz Merkez Efendi'ye büyük takdir, gürkan ve bağlılık duyguları beslediğini, sevdili sohbetlerinde yaşıdan bilenlerdenim.

Nitekim, bu bağlamda kaleme aldığı bir yazısında; onun İstanbul'a geliş, sonrası, evlenmesi, bilim hayatı, tıp konusundaki çalışmaların ve Manisa'da onun bulusu olan şifa kaynağı mesir macunu ile ilgili olarak, şu notları düşmemiş id:

"Merkez Efendi, Feth Sultan Mehmed'in ordusuya İstanbul'a giren mücahitlerin meşhur şımalanından Buharalı Ömer'in oğlu Mirza Baba diye bilinen zata damat olmuştur.

O sıralarda henüz obuz yaşılarında bulunan Merkez Efendi fitri (yaratılıtan, doğuştan gelen) zakası ve derin ilim aşkı ile çok kuşvetli bir tâhsîl, bilgi sahibi olmuştur. Kuşvetli bir haftzaya malik (sahip) olduğunu, pek genç yaşında İken Kur'an'ı ezberlemiştir.

Mümtaz şâhsîyeti (sevdin kılılığı) ile az zamanda İstanbul'da müstesna bir mevîd sahibi olan Merkez Efendi, ilmi kudretini (bilim alanındaki büyük gâcenî) zamanının ularmasına da tasdik ettirmiştir (bilgilerine de onaylamış) idi.

Kandili vekâr (ağırbaşılık) ve bâzâru (elçakgânı) (R. 101090) sahâsında birleştiği yüksek seviyeli müstesna (sağlam karakterli, kendisine güvenen kimse olarak son derece seçkin) bir yarabılığa idi.

Kendi zamanında gelişme ötesinde tıp ve tedavi ilimleri üzerinde de bilgi sahibi olmuşdur. Buna bağlı olarak, Sümbo'l Efendi tarafından Manisa Bîmarhanesi (Hastahanesi)'ne memur edilmiştir. Orada, bugün 500 yıllık bir meâsi (geçmiş) olan ve kendine has geleneği ile 41 çeşit baharattan imal edilen "Mesir Macunu"nu icat etmiştir.

Manisa Bîmarhanesi'nde yatan hastaların şifâya kavuşturulmaya çalışılmış ve sosyal hizmetlerde şehirlerde ve köylerde halkın hafızasında silinmez habalar ve anımlar (yeterli gelenekler) bırakılmıştır.

Merkez Efendi çok mütevazı (elçakgânî), nazik ve sevimli, nur yüzdü mübarek bir rızatı. Zayıf ve faktörleri korur, çocukların sevgi, onlara daima ilâfat eder, güler yüz gösterir. Çocukları gördüğünde, onlara cebinden türk yemekler çikartıp dağıtırdı.

Ibadet hususunda gayet titizdi. Namazlarını cemaatle kilmaya azamî gayret sarfederdi. Bütün ömrünü ibadet, hayır, hasenat, ırsad (insanlara yol gösterme), tallîm (eğitim) fâkir ve zayıfları himaye (koruyup kollama), zikr ve bâvhî ile (Allah'ı anarak) gedişen ve melekler kadar pâk (terbemiz) hayatıyla Allah'ın nuru altında tecelli eden (görünen, parlayan) Merkez Efendi, 1551 yılında 91 yaşında ahirete intikal etti (göctü).

Cenâzesi, Şeyhülislâm Ebâüssâud Efendi yakadı ve cenaze namazını da yine o koldurarak kendi eliyle toprağa verdi.

Şu anda, İstanbul eyâlibur-nûnda, adını taşıyan camide ebedî misafirimiz (dir)."

Merkez Efendi'nin, doğup balyodduğu Denizli'deki köyü ve özel hayatı ile ilgili olarak İstiklal Savaşı kahramanlarından Baba Cephesi İstihbarat Subayı, merhum hemşehrimiz Fahri Akçakoca Akoğanın da, vakityle şehrimizde çıkan İnanç Dergisi'nin 1945 yılına ait, 99-100. sayısının 6. ve 7. sayfalarında, "Denizlili Böyükler" başlığı altında, berthi birer belge nitelliğinde olmak üzere, kötü bir tarhimiz açısından şu değerli ve önemli bilgileri verdikini görüyoruz:

"Bir rivayete (söylenteye) göre, Denizlünün Akoçaköy adındaki köy hatlarından, diğer bir söylenteye göre de, Bozokköy adındaki köy halkındadır.

Akçaköy'lu olması, daha çok tarihi kayda (yazılı tarihe) uygundur. "Şehzade-i Osmani" veya "Tezkere-i Meşhuri Osmaniyye", oğlu Ahmet Efendinin Akçaköy'de sakın (oturmaktı) olup, (imzalı) yazmaktadır.

Akçaköy, bugün yoktur. Yerliler, Denizli Merkez kazasının Çakmak köyüne bağlıdır. Bir hamam harabesi (yukuk kalıntısı) ile birkaç bina harabesinden başka bir şey yoktur. Bu köyün Merkez Efendiliğin köyü olup, onun köy halkına beddua etmesinden, köyün dağıldığı ve harap olduğu diğer köylər halkı tarafından söylenmektedir. Bu mevkid (yer), Denizli'ye tahminen üç saat kadar mesafededir.

Büyükköy, Denizli'nin batısında ve
yarım saat mesafesinde ve Kirbağlar
mevkiiindedir. Bugün burada, Bü-
yükköy Mezarlığı'ndan başka bir şey
yoktur. Bu mezarlık da, terk edilmiş
ve bakımsız kalmıştır. Çivarı(na) ka-
milken (baştanbitin) başı dökülmüştür.

Edirne Ulu Meclî Efendi merhumun "Şakayıkı Numanîye" adlı eserinde ve zeyillerinden (altı losmîndaki eklereinden) Merkez Efendi hakkında şırgan söyleşisini ediyorum:

"Seyh Merkez Muşlîhiddin Lazik
Dentzil Rahmetullahı Taala"

Medrez Musibatia Efendi de-

mekle maruftur (bilinir). Tarihlerde bu zatın adı, Musa bin Muşlîhiddîn bin Külcü'dür. Bu zat önceleri, Mevlâna Hızır Beyzâde Mevlâna Ahmed Paşa'dan okudu. İlm-i Zahîrîyi öğrenildikten sonra, 50nbü'l Sinan Efendiye intisap ettedi (bağlandı). Yaşı doksanı geçtiği sırada, 959 H. yılında İstanbul'da öldü. Söylendilgîne göre, kimseyi incitmezdi. Komşumuz olan sahanlar İndîmîsün' diye, evindeki dahl besleyemezdî. Bilgisi çok ve glowun bir zat idi.

"Şâlik-i Osmanî" yahut "Tazkire-i Meşâhir-i Osmanîye"de -Mehmet Süreyya, Cilt: 4, sahîfe: 363-, Merkez Efendi hâlde de nü müslümât vardır.

Merkez Muşlîhîttin Efendi, Denizli Lazkiyeliidir. Bir söyleşiyeye göre, İsmîl Musa bin Muşlîhîttin bin Küncür. Hızır Beyzâde Ahmed Paşa'dan okuyup, Sünbul Sinan Efendi'den Inabet aldı (göñahlara tıvbe edip, bütünüyle Hâk yoluна girdi). Sultan Bîrînd Süleyman Hanın validesi (Bezm-i Alem) Sultan'ın Manisa'da yaptığı cami ile Bîmarhane (Hastahane)'de hekim olarak çalıştu. Manisa'ya şahının rağbetini celp (füglisini çekmek) için Mesir denilen bir nevi adayıyadın (bir bür bedavi edici bükkâlere dayalı ileşlerden) yapılmış macunu tertip ile Nevruz'da, Sultan Camii kubbesinden etrafa sağlamasını ıcat eylesdi ve bu surette şahîyi celp eylesdi (böylece halton İlgisini geçti, sevâsînlî savasını kazandı).

Sonra Manisa'dan İstanbul'a getirilip, şeyhlin yerine Koca Mustafa Paşa takdirine şeyh oldu. 959 H. yılında öldü. Yenikapı değinde Inşa olunan camî ve zaviyesine göründü. Fareten İncinmâsin dîye evinde kardı beslemeydi. Yaşı doksanı geçtikten sonra öldü. Hadimi-i seriat (İslamîyet'in hizmetkarları) idi.

Oğlu, damadı ve İld kizi mezar
yanında gömülüdürler. Oğlu Ahmet
Efendi, Akçaköy' ındı sakın (otur-
makta) olup, bilgili tahsil ettedi. Son-
ra babasının yerine şeyh oldu. O da

963 H. yılında öldü. Ahmet Efendi, Kamus'u Terceme (Kamus'u çevirdi) ve bazı risaleler telif ettedi (kütüklik kitaplar yazdı). Damadı Muşlühiddin, bunun yerine şeyh oldu. 984 H. yılında, o da öldü. Merkez Efendi hukmâsına (halifelerinden, yerine getirilerden) bir de, Kâse Muhiddin Efendi'dir.

Bursalı Mehmet Tahir Bey merhum, Osmanlı Modelifleri adlı eserinin birinci cildinin 160-161. sahifesinde Mürşid Mülhiddin Efendi serlevhası (başlığı) ile hâlasatan (özetle) şöyle yazmış:

Doğduğu yer Danızdır. Vefatı İstanbul olup, 'Merkezin nûr İde Allah' misra ile 'Mâte takîyyû' terkibinin delaleti olan (tamlamasının gösterdiği) 959 H. yıldır. Kabri, İstanbul suru dışındaki dergâhlarında (dir). Üç artfane İlâhîinden başka eserine rastlamamadım.

Instillation of 0.5% lidocaine

Egyet Almákin gála, bocelli kai,
beszélő kai.

Göndiler burevunun nüfus, becelili
kal, besselli kal.

**Çigerden söylem feryat, bu
benlik dansından död.**

Witkin klop lied bewill tel,
bewill tel

İmparatorluk Türkiye'sinde Deniz-
İçinden yetişen bu büyük birlik dege-
rimsiz; bilim, sanat ve kültür insanını
mînnet ve şükran duygularıyla anar-
ken, kendisine Allah'tan râhmet dili-
yorum. Nur içindeyatsın!

(2) "Kâfi-i Çavuş" ya da, diğer adıyla "Kâfi-i-i Mecmâ-i Çavuşîyye", Mihmed Süryupa Bey tarafından 1813-1817 yılları arasında kaleme alınan ve Osmanlı Devletîhâsi hândiselerinden biridir. 21. yüzyıl bayan lideri yapanı olağanüstü itibâreler halâtiyle deşîfî hâlgâzî veren en genc Çavuş Mihmed Beydir (186).

Ahmet Geynis... Veli Değirmend (Büyükkı Veli)
Yusuf... Mustafa Şavlı, Ramazan Çapar (Çekici)
Ramazan) Cafer Karabasır, Ali Sava...
(Cengiz Alıcıkar Arşivinden)

**"ŞEHİRİN
KILCAL DAMARLARIYDI..."**

DENİZLİ'DE MAHALLE GEZEN

ARIKLAR...

Serif KUTLUDAĞ
Fen Bilimleri Üniversitesi Öğrenci Çeviri

Denizli'de "ank" demek; sanıldığı gibi öyle pamuk tarlaları, meyve bağları ve sebze bahçelerini sulamak için oluşturulan arık demek değildir. Denizli için ank daha çok, evlerinin önü ve yol kenarlarındaki su yolu demektir. Çünkü, eski zamanдан beri su şehri olan Denizli'ye "kılcal damalar" şeklinde bir ank örgüsü yayılmıştır.

Ressam-şair Bedri Rahmi Eyüpoglu'nun 1950'li yıllarda görür görmez, "Ne güzel dağların var Denizli... Yeşil yeşil mavi mavi tüber..." diye selâmlaşlığı bu şehrin genel algısında yalnızca adından dolayı değil, kurulduğu alanlardaki pınarları, çermeleri, akınan çayları, dereleri özellikle de mahalle gezen anklarıyla bolluğuya da su alması öne gitmiş bir yüz yıl boyunca...

Özellikle 1970'ben sonra yaşanmaya başlayan hızlı göç... Nüfus artışı, hız yapılışma, kentleşme, alt ve üst yapı çalımları ve da önlensiz olmayan çevre kirliliğinden dolayı kanalizasyonlara verilmişdir Denizli'nin şırtına, Türkülere ve sahbetlere konu olan akınban akan sular ve ankları...

Biz bu yazımızda, Çatalçegme'de, Değirmenönünde, İndipınar'da mahalle aralarında hatırlarını gördükümüz, zaman zaman buz gibi sulanmış

ılıkçılık çermelerinden ve pınarlardan harekette izini süreceğiz şehrin bir zamanlar kılcal damaları olan anklarını...

Ank dedikse de pamuk tarlaları, meyve bağları ve sebze bahçelerini sulamak için oluşturulan anklarla konuttmamak gereklidir Denizli'nin anklarını...

Bir kere Denizli su şehridir oldum olsası... Tabiat cömert davranışlarıyla bu topraklara... Egenin en yüksek dağlarından olan Babadağ'ın uzantısı olan Karci Dağı'nın kuzey eteğine yerleşmiştir Denizli. Kış mevsiminde bolca kar yağışı alan Karci Dağı, bir sünge gibi emip bir sır gibi sakladığı sularını owaya inerken saklayamaz olur ve de eteklerinden salverir Çıraklısu Vadisi'ne doğru toprak ana suunu.

İste bu sular tarhi devirlerde ovanın ortasındaki Laodikya'nın olduğu gibi, Tekkeköy, Bağbaşı, Zeytinköy, Kayhan, Gerzele -Yesilüç-, Şirinköy, Hallaçlar, Beneketli, Çakmak, Sanhanlı, Karahasanlı, Başkaro, Göveçlik'in ve de bütün öyle Denizli'nin de can daman olagelmiştir öbeden beri...

Karci Dağı'nın eteklerinden gün yüzüne gikan sular bağlı bahçe ve bostan sulamalarıyla yörenye hayat verirken Denizli'nin işkânlarında gün yüzüne gikan sular özene bezene yapılan zarif anklarla gizdirilmişlerdir evden eve mahalle aralarında.

Öyle olmuştur ki, hemen hemen bahçesinden ank geçmeye bir ev olmamıştır Denizli'de... Her evin bahçe duvarının alt kısmı, üst komşudan ank sulanının bahçelerine gelmesi, bir süre aktıktan sonra alt komşuya gitmesi için duvarlarda minik tüneller

aglansı, Venedik kanalları gibi olmasa da kılcal damarlar şeklinde bir anık derősü yayılmıştır Denizli'ye...

Bahçe, anık ve bir de minik havuz bereketi beraberinde yesil bir doku oluşturmuştur Denizli'de. Her eve özgür bir yaşama alanı sağlayan insan boyundan yükselişce duvarları çevrili evlerin içi, erik, cennet elması, frenk elması, dut, kayısı, seftali vb ağaçları donatırken duvarının üstü ve ayaklılar da hanımeli, begonya, sardunya, fesleğen, cam güzeli, karanfil, gül ve ortancalarla bezenmiş; anık boyunda lorkbudak ve nanelerle aynı bir gözelliğe bürünmüşdür Denizli'de...

Denizli'yi ziyaret eden önemli gezmelerden İbn H. Batuta'nın, Kâtip Çelebi'nin gerekse Evliya Çelebi'nin kayıtlara geçen, ziyaretleri sırasında sularının bolluguşa atıf yaparak Denizli'yle ilgili söylediğleri güzel sözler, tespitlerimizin tarihin seyri içinde de var olup gelişin önemli kanıtlarıdır.

Bu bağlamda bu yazda, Denizli'de mahalle geçen anıkların tanıklarıyla buluşturmayı murad ettiğimiz siyaseti. Birinci aşıdan anıkların hikayesini dinlemenizi istedik. Bu nedenle görüşmeler yaptık anıkları yaşayanlarla. İşte buyurun söz anıklarla yaşayanlarının:

"Her evin bahçesinden geçen anıklar vardı"

Hasan Ali AYDOĞMUŞ:

1956 İnegöl doğumlu; emekli öğretmen... "1968'de Denizli Merkez Orta Okulu'nda öğrenciydim, İstiklal Mahallesinde ikinci sınıfımdım. 10 Nisan Karakolu'nun arkasında kalyordum. Her evin bahçesinden geçen anıklar vardı. Evin bahçesi duvarları insan boyundan yükseldi.

Bayramyerinde Petrolojisinin bulunduğu yerlerde anıklar vardı. Pizzacının bulunduğu yerde anıktır. Ören kalıp betonlarından birisi kalmıştı. İnsanlar gezerken etrafı baktıktan sonra

anıktır. Anıktan akan kırıcı suyu. Aynı yerde anıktır ben de doşmıyorum."

"Bahçeler anık suyuyla sulandırıldı"

Ahmet BOZDEVEÇ: 1956 Kulu doğumlu. "Denizli'ye 1970'te geldim. İmam Hatip Lisesi'nde öğrenciydim. Yeşilçam'ının arkasında oturdum. Her evin önünden geçen anıktan akan anık vardı. Bahçeler anık suyuyla sulandırıldı."

"Kadınlar anık kenarlarında bulaşık yıkardı"

Fevzi ÖZMET: 1946 Tokat doğumlu. "1968'de Denizli'ye askerlikte geldim. Ali Okulu'nda ikinci sınıfımdan alı dönen okuma yazma öğrettim. Esnaf Sibesi'nin olduğu yerlerde suyu bağlı. Güz mevsiminde neferme toplarıydı.

Araplar Mezarlığı'nın altında 5, 6 ay oturdum. Kadınlar anık kenarlarında bulaşık yıkardı. Şahanlar Lokantasından Lise Caddesinden geçişte Tugaya kadar beş alı yerde akan arıtma suyu vardı. Yaz günleri serinlemek için su içti, elimizi yüzümüzü yıkardık. Fırka Bahçesinde kuvvetli bir su kaynağı vardı."

"Soğuması için anık sularının içine yemek tencereleri konurdu"

GÜNDÜZ OKUL: 1942 Kızılıcabölük doğumlu.

"1957'de Denizli'ye Lise okumaya geldim. O yıllarda Kıbrıssıhıileri Caddesinin bulunduğu yerler tariydi, beldi. Soğuması içine anık sularının içine yemek tencereleri konurdu."

"Herkes evinden geçen anık suyunu temiz tutardı"

Erkan AYLAÇ: 1965 Denizli doğumlu. "Feslikan Mahallesinde oturuyorduk. Evinizin oturduğu yer bir dönem kadar bahçe içindedir. Anıktar bahçe duvarlarından aplatı gediklerden geçer gitteydi. Bütün avluya anık karışmış. Necati Kaymakçı'nın evinin bahçesinden geliyordu.

1968'lerde anıklar kırılmamaya başladı. Denizli hızla göç almaya ve böyümeye başladı. Bahçeler kırıcı sularla sularına başlıdı. O zamana kadar suya büyük hümet vardı. Kompo halka duygusu vardı. Onun için herkes evinden geçen anık suyunu temiz tutmak için büyük özen gösterirdi."

"Anık sular Lise'den Değirmenönü'nden aşağılara akıp gidiyordu"

Hayrettin AKGÜN: 1965 Çardak doğumlu. "Denizli'ye 1975'te geldim. Ağabeyim Delikdinar'daki Majestik

Lokantasında eşçi İdl. Denizli Üyesi-
nin kargosunda Habil Ağa (Ustu)'nın
evinde İdrada oturuyorduk.

Evin arkasından beton bir ank geçti. Buz da korkuyorduk. Anı kimse idrak etmezdi. Evin temizliğinde 1 kg'lu su ihtiyacı anıtan karşılanıyordu. Anık suların Değilmenönü'nden aşağılara akıp gidiyordu."

"Anklara 'bu!' bille denmezdi"

AL DÄGDELEN: 1948 Dantizli doğumlu "Aslan Musa Mahallesindeniz. Prof. Dr. Önder Göçgürkentle komşuyuz. Mahalle arkadaşızı.

Anıtlar gayet tarihseldi. Anıtlara kesinlikle abk su dökülmeydi. Büyüklere anık kananın kırılmamasın diye su bitti dökülmeyecekti. Bütün evin bahçesinden geçen su anıtı Mustafa Mıhçalı'nın, Ahmet Sağıroğlu'nun, Mustafa Körörenç'in ve İbrahim Sarıoğlu'nun evinin bahçesinden geçerek gelirdi.

Hemdi Körörençlü'nun evinin bahçesinde doğal olarak kaymeyen, üç beş mebruya yayılan bir pınar vardı. Buzlu evin bahçesinden geçen akarsuyu Hemdi Körörençlü'nün bahçesinden akan sularдан geldi. Buzden de Balacı Mustafa'nın evinin bahçesine geçti. Onların bahçesinden gizlice de yol kenarından geçen anşa kangerdi.

O dönemde Denizli'de yol kenarlarından akan akıllıca üzeleri beton kalıpları ortoldı. Bozulmaması için ya da soğuması için yemek bendereleri anksulana İslabildi. Kavun karpuz İslabildi. Antlar buzzolabı görevi görürdü. Her evin en az elli, yüz metre kare bahçesi olurdu. Bahçelerde kavşak, erik, şeftali ayva ve kara indir ağaçları oluyordu.

Ank sularına son derece de özen gösterildi. Anklara "töl" ble denmezdi. Özelliğinde analizimiz anklı tırmızılığının çok özen gösterildi. Bir

seferinde ben ayaklanımı anıksuyuna istemeye çalışınca beni gören babaannem elindeki terlikini de sallaya sallaya bana kızdı, öfkelendi. "Bu suyu içenler var.." diyerek bağırdı çağındı. Ben de bir daha böyle bir harekette bulunmadım.

Anıktar 1950'lerde kirlenmeye başladı, 1970'lerden sonra öldü. Çünkü, şehir çok göç aldı. Kalabalıklaşdı. Hedi bir yapılışma yaşandı. Şebekeler suyu yaygınlaştı. Anık sularına ihtiyaç kalmadı.

**"Mezarlık yolundaki anıkta
avcumuzla balık yakalar-
dık"**

**Ali İLKAYAZ: 1963 Tavas-Gölgeler
doğumlu. '1967'de Oç yağışında
Deliktaş Mahallesine geldik. Çocuklu-
ğum Deliktaş'ta geçti.**

Dellikdeş'teki anıdanın suyu Değirmenönü'nden Suluköprü'ye gelir oradan da Karayollarına iner, Karayollarından Gündük Suyuna karışır.

Hertarla bağında anıda bölündü.
Anık yanlarında ırı süğüt ağacıları var-
dı, Muhâdr Hallî Amca suyun kayna-
ğından itibaren tarlasına kadar akan
suyu takip ederdi. Sulama gününde
suyunu alıp var mı diye bir kaç kez
oldurdu.

Anıdanın önlükü genet yıldızındı, Çocuk adımıza da anık sularından içerdik, Sular temizdi, Bir şey olmazdı, Zeytinköy'den gikan Gönülük Çayının suları geldi anıklara, Mezarlık yolunda anıkta evcumuzla belük yakaları-

Avcumla yakaladığım balıkları şşe-
ye koyardım. Balıklar sabıha kadar
ölürlerdi özönlürdüm. Mahallede Eg-
lenceler Kavacı vardı. Aslında 1ki ka-
vaktı. Kavaklıann yanında 1ki de çeşme
vardı. Hemen yanında mahallenin
İçme suyunu aldığı 1ki de kuyu vardı.
Bir seferinde tuttugum çok sayıdaki
balık ölmüşlerdi ve kavaklıanın gi-

yuna bogultum. Ev hanımları su doldurmak için kuyuya saldıkları kovayı çekince kovalanında bir sonraki balıkla kargılastıklarında önce şanırlar sonra da araştırmca balıkları benim atadığımı öğrenirler. Anama şikayet ederler. Hâlyle ben de anamdan epeyi zılgıt yemmiş oldum bu hareketimin sonucunda.

Açipayam Kökeli seyyar kahved Hasan Amcasız vardı. Bir demlik çay getirir, bir kova gazozu da anık suyunla ıslardı. Oradan gelip geçenlere satış yapar geçimişini sağlardı. Deliktaş'ta muhadirlerin bütün tarlaları vardı. Çok kişisinin çalıştığı canlı bir bağ bahçe bölgesiydi. Karayolunun altındaki ev yoktu. Her yer tarla, bağ, bahçeydi. Karayolunun yanında Hacı Habip Amcasının mandırası vardı. Mandiradan bizim eve kadar ev yoktu. Buz ve komşumuz Halil Amcasının evi vardı. Bütiden sonra Asır Mezarlığı kadar yine ev yoktu. Beş ala yaşındayken Gündük Çayına köprüden düşüm. Çayın tam dönüş yeri olduğu için beni kenara itmiş. Kurtulmuşum. Yoksa çayın suyu bant alır mıydı? Kurtulamadım.

Hacı Ahmet Amcasının üzüm bağı vardı. O gelirken ben behçemizdeki ağaçlardan kopardığım üç şeftaliyi elime alır beklerdim. Hacı Amca gelince bana "Değişelim mi?" derdi baklılıdı. Ben ona üç şeftali verirdim. O da bana dört bağ zekum üzüm verirdi. Bir başka bağ sahibi Musbahı Amca vardı. O da bana üzüm verirdi fakat benden bir şey almazdı.

1976'dan 1980'a kadar Şafak Prensipalinde çalıştım. 1972'ye kadar mahallenin elektrik yaktı. Olan sokak lambalarını da çocukların kurardı. Karşılıkta korkardım.

Basma fabrikası kurulduğundan sonra sular kırkendi. Fabrikanın çalışmasına göre sular bir gün mavi, bir gün san bir gün de kirmizi zikar oldu. Sulannı kırılmışlığıyla birlikte anılarında bululardı. Öndeğer suya gelmez oldu. Ziya Tikoğlu'nun başkanlığı döneminde de sular artık kanal işçisine alındı.

Günük Çayının olduğunu gördüm.
Çay sulanının fabrikasının gelişmesine
göre her gün farklı bir renkte olduğunu
görдüm. Durum böyle olunca çocukların
luğunda balık tutuyorum, yüzdeğim
Günük Çayının sulanını bize de
vermek istediler."

"Bizim odadan geçip yine kaldığımız odanın duvarının altındaki delikten ank suyu akıp gidiyordu."

Nedip ÖZTÜRK: 1940 Çat-Meler. Denizli'ye 1954'te 24 yaşındayken geldim. Sırapılar Camisi yanında Çalkebirli Çorap Amcasının evinde bir odada ikisi kalmıştı. Yanında bir lise öğrencisi olan Ahmet Topaloğlu vardı. Ben elektrikçi de çalışıyordum. Odanın ortasından çaprazlama olarak 40-50 cm eninde 10 cm yüksekliğinde beton bir anktan su akıyordu. Anjin bir tarafında ben, diğer yanında Topaloğlu yatabordu.

Anktaki su temizdil. Anka bulduk vb. bir şeyle yıkadık. Yalnız kalmazdık. Ank ıstılar komşunun duvarının altındaki delikten geçenek gidiyordu. Bizi odadan geçip yine kaldığımız odanın duvarının altındaki delikten akıp gidiyordu.

1974'te Abalar Mahallesine geldim. Evin önünde akan ank suyuyla bahçe suluyorduk. Bahçemizde beslenmemiz vardı. Bir inşaatımız vardı. Köşede yatabor olsa da hanım "Nazlı" diye seslendiginde kalkar gelir kendisini hanımı sevdirdi. Sonra Lise Caddesi aşınca ank kapandı. Su kesildi. Bizi bahçeye su getiren ank Lise kavşağında bulunan Tavasboğlu'nun evinin bahçesinden gidiyordu. Bizi evden komşumuz Hacı Ali Deniz'in evinin bahçesine, oradan Sükrür Hanzedir Hocamımların evinin önünde akıp gidiyordu."

"Ankalarımızın kenarları böğürtlenlerle kaplıydı"

Abdullah ACAR: "1967-1970 arasında Denizli Lisesinde okudum. Lisenin orada ank vardı. Yesilcamının arkasında Hasan Karanın yurdunda kalmıştık. Yol boyunca devam eden anjin yanından yürüyüp gidiyorduk. Eskid Garajın yanında büyük bir ank vardı. Kenarları böğürtlenlerle kaplı idi."

Mehmet ÖZYEYBEK: 1945 Tavas doğumlu. "1954'ten beri Denizli'de oturuyorum. Önce Dokuzkavaklar Mahallesinde sonra da 10 yıldan beri İtfaiye'nin yanında oturdum. Karakurt tarafından gelen Tabakhane'den geçen büyük bir ank vardı."

"Anklar bahçelere serinlik verirdi"

Ali Kamil BİLDİÇ: 1960 Denizli. "Doğumsa büyük İstiklal Mahallesindenim. Şimdi Dış Hastanesinin yanında Mutasip Pınar vardı. Oradan kaynayan su büyük bir ank şeklinde akardı. Evlerin kenarından da bahçe içinden de geçerdii. Bizi evimizin bahçesinden geçen ank vardı. Ank, aynı sıradaki bütün evlerin bahçe duvarlarının altındaki deliklerden geçerek giderdi. Anklar bahçelere serinlik verirdi. İstiklalde sokak geçmeleri çıktı.

Istiklal İlkokulu albende Pınarbaşı'nda kaynayan pınar vardı. Suyu ılıd emir boruştan akardı. Sular enkara gider eskiadakı bahçelere giderdi.

Pınarbaşı'nda İki de büyük çınar vardı. Şu anda sular da çınarlar da duruyor. Dedemlerin evinde de ank vardı. Çeşmesi de vardı. Çeşmenin östabünde birbirine mesafeli ve paralel İki duvar vardı. Duvarların arasında aşağıda suyun birliği 50 cm kadar derinlikte sharyatlık vardı. Bir duvardan diğer duvara atıma yani yapılandı. Atlayamayan alttadı su dolu ahara döşendi. Düşene göller eğlenceli. Birbirimize su atıp ıslatırdık. Çocukluk dönemimizde yaz günlerindeki en büyük eğlenceleri pınar başında yaşadığımız eğlencelerdi.

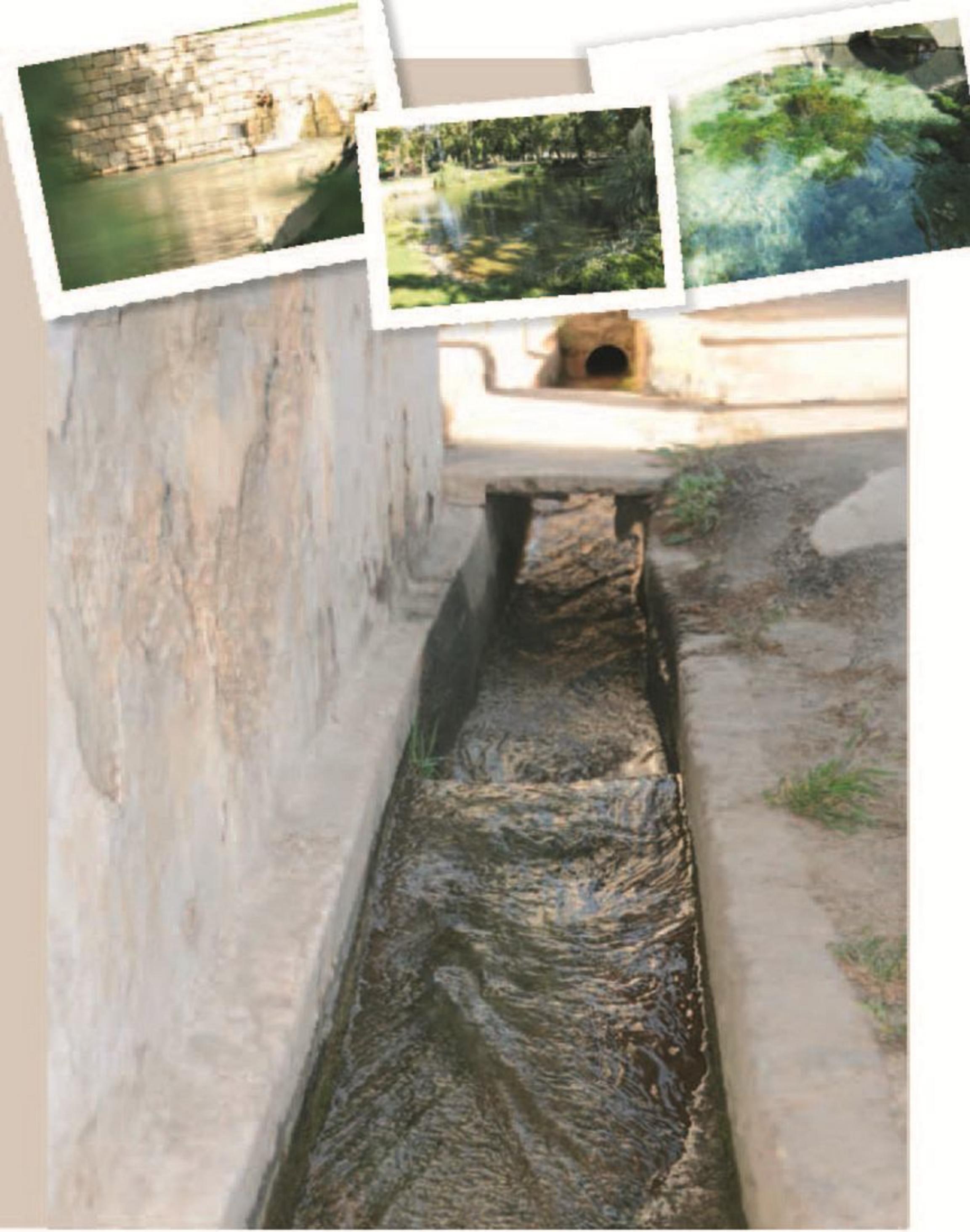
Yaz günlerinde su senlikli yapardık. Çam kabuğundan gemiler yapıp anklarda yüzüklerdeki anklar bırakırdık. Anka bırakılmışımız çam kabuğundan gemiler ank boyunca akan duvarının altındaki deliklerden geçerek alt komşuların bahçelerine giderdi. Sonra biz de gider yine alt komşuların bahçelerinden alındık. Evinizin bahçesinde küçük havuzu vardı. Kağıttan gemi yapılı yüzüklerdeki. Bazen de 05 beş çocuk havuzu başına sokar en çok kdm dayanacak diye su albında kalma yaşıması yapardık. Havuzu yazın karpuz kavun koyardık. Sular çok temizdi.

Bahçemizde sardunya vardı. Mercanköşkü vardı. Ank kenarında nane ayın bir koku ve güzel görünübü oluştururlardı. Babaannem tavukla myla insanla konuşur gibi konuşurdu.

Kamimiz ağızınıca annemler hemen mercanköşkü kaynarlığındı. Bahçemizde tavuklarımız da vardı.

Anklardaki sular de terjan kullanımyla birlikte kirlenmeye başladı. Hızlı gidiş, silde tarzı yapılmasıyla özelikle 1980 sonrasında anklar ölmeye başladı.

Çocuklığumda Denizli'de faytoncular vardı. "Vardeyi..." diye bağırırlardı. Fayton hareket edince arkasına asılır giderdi. Faytoncular bunu fark ettiler. Ellerindeki kamçıyı hızla arkaya salayıncı kamçının ucu başımıza vurunca esasyla faytondan yere atıldı.

**"Ariksuyuyla çalışan dört
değirmen vardır"**

İsmail KARASAR: 1938 Dendi. "Çocukluğun Topraklık mahalle-sinde geçti. İlkim oraya gelen an-ğın kaynağı Başpınar'dı. Değilme-nönün'nden, Çaybaşı'ndan, Kaya-lik'tan, Topraklıktan, Kırışhane'ye oradan da Külahçıoğlu Un Fabrikasına uğradı.

Toprakük'teki evimizin bahçesindeki
ank Kayalıktan, Öst komşumuz Hacı
Ali Baylerin evinin bahçesinden ge-
lirdi. Biziim evin bahçesinden geçen
ank suyu Kılaklıoğlu'na varan ank
suyuna bağlanırdı. Müftü Ahmed Hu-
luslu 100 bahçesinden geçerek gellirdi.
Şimdiki İtfalyenin arkasında Ticaret
Üssünün Öst tarafında Tekdeğirmen
vardı. Değirmenden geçen su erden-
deydi.

Yeni Hükümet binasının olduğu
alandaki Sanat Okulu'nun bulunduğu
yerde suyla çalışan dört değirmen
vardı. Değirmenden geçen sular anklarla mahalle aralarına dağıldı.

Toprakluk mahallesinde de bir çatı
çökme vardı. Çok eski bir Çapmeydi.
Suyu gördü. Faytoncular etlini oradan
sulardı.

Topraklık ile kayalık arasında, Kaya-
lık Camii arkasında Tohum çeşmesi
vardı. Şimdiki Topraklık Mahallesinde
Topal Kadir'in fininin olduğu yerde
Bakır Çeşmesi vardı. Suyun ekibi
yerde kozal bir manz oluşturdu. Halk
onun içen çeşmenin suyunda bakar
olduğuna inanındı. Bundan dolayı da
adına Bakır Çeşmesi denirdi.

Bir dedemin evi Toprakluk'ta, bir dedemin evi de eski Odunpazarı dyle geçen girdaplı Malatpazarı'nın orası, yanın Yenisinevler'in yerindeydi.

Onun evinin bahçesinden de geçen anı vardı. O dönemde evlerdeki anılar şimdiki buz dolaplarının görevini yerine getirirdi. Yemekler bezülmesin diye tencereyle erik suyuyla konurdu. Şimdiki Tuğay bahçesindeki

Subay gazinosunun bahçesinden
çıkan Başpınar suyunun gezdiği
anıtlardaki su içtilerdi. Bütün de içtilk.
Herkes içindi. İnsanlar o suдан
alır, kenarda abdest alırdu. Ab-
dest suyunun bile anıa dökül-
memesi çok dikkat ederdi.

Çocukluğumuzda içme suyu
hermen her sokak başında
bulunan mahalle pazar-
lerinden, kullanma sulan-
da sokakta karsılıklı

Onun için hemen herkes enk su-
lannen temiz olmasına dikkat ederdi.
1950'de Turan Bahadır'ın Belediye
Başkanlığı döneminde şehrə şebekə
suyu geldi. Her mahalleye şebekə
suyu koydurdu. Vatandaşın evine
şebekə suyu alması için, vatandaşın
mecbur bırakmak için doğal halde
akar sokak çeşmelerini kapatırmaya
başladı.

İnsanların mahalle çeşmelerine ihtiyacın azalmaya başlayınca anık suların önem vermemeye başladı. Bir de köy ve kasabalarından Denizli'ye gelen vatandaşların su kâlbüründen getmediği için suların her türlü konuda düzenstz bir şekilde kullanıldı. Sular bu da idrak edilmesine başladı."

**ARIK
ARIK SULAR
AKARDI**

Sular akındı sular sular
Sakızlar boyunca...
İrmikler geper mahalle geçti
Ardı soğu serinlik sevgi.
Babalar şıpkı...
Şırı perdeler sırıldıkları arka...
Anıklar boyunca ortayaçıp,
Şebboyalar, gülhanealtı etkileri...
Haven boyunca giller, hanımlılar,
Küçükler oturuyorlar,
Aşılıkta renk etkinliği dolandırı...

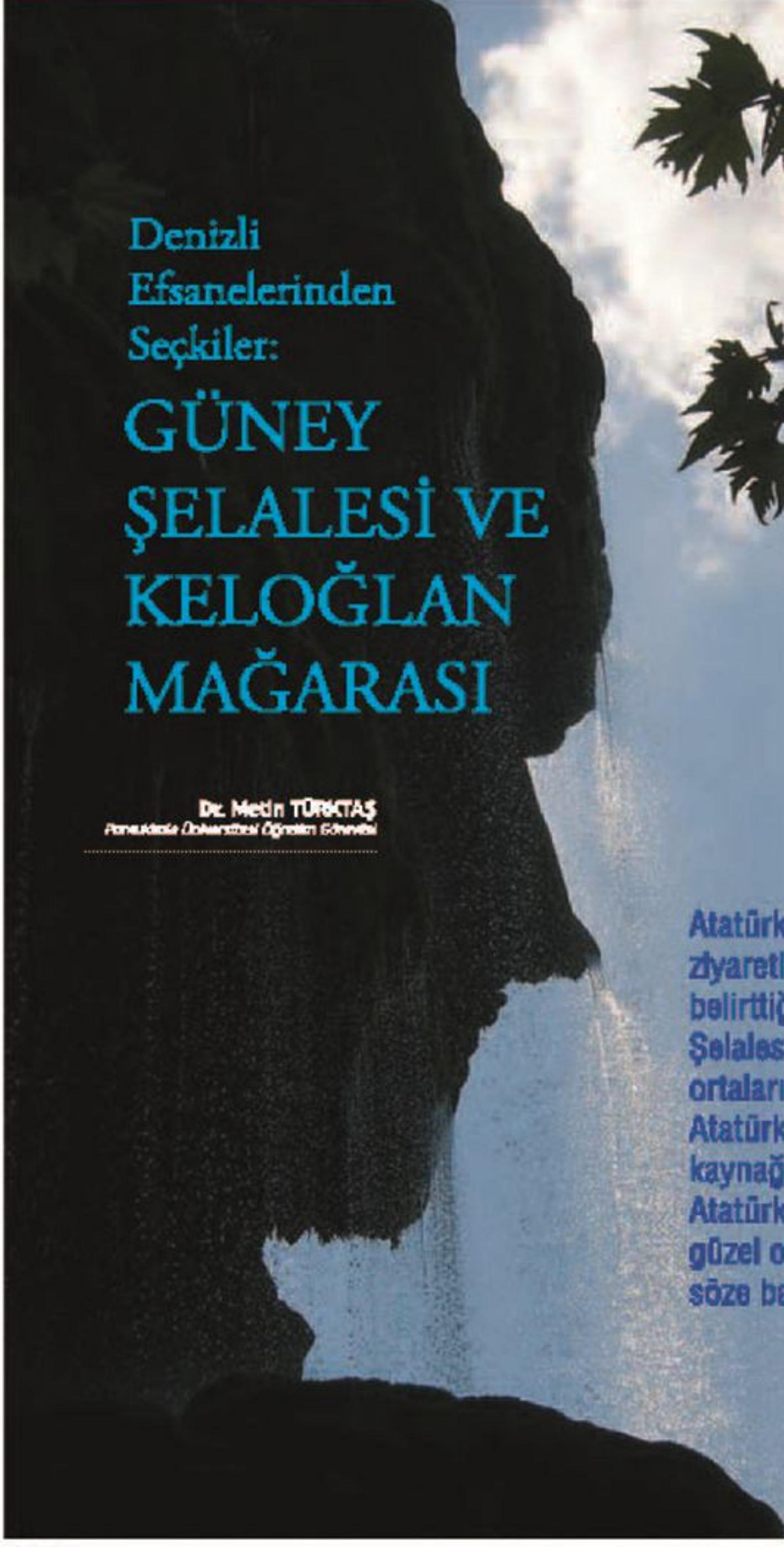
Şerit serin gürler akındı,
Mahalle kahvelerinin havası beşinci,
Folyoların dökülen rular
Eksuruza yedi bir borsadır Erdemlerin,
Tırgan kuru çayları yanında
muhalefetler,
Ne enlakbeden demeleri...

Sular şenlik kırımı kırımı, enk enk
Babaların hıjyuk kışır ve sevdalık...
Renk cümbüşü birbir yan.
İçinler saçılıken hanımlar,
Eşsizlik çığlığı meyveler.
Onca kelebek, onca kuyu.
Sıra, gürmezin, pıftı kumruşlar,
Ne güzelardı...

Epey zaman var ki Denizlide,
Yapma sözüklərə,
Yapma anklərə,
Şəhərdə kəvdaşlıqosu sözklərə
Atada sözüldə,
Göyçələr sözüldə...
Göyçələr sözüldə...

Şenlik KUTLU DAĞ
"Şehitler Denizlisi" 2010 Denizlisi

Bir zamanların Denizli'sinde
bahçeli evlerin kıymetlisi
iken, arıkları besleyen sokak
başlarındaki çeşmelerin suları;
gün oldu, kapalı kapıların
önlerinde boynu büük
kaldılar...

Denizli
Efsanelerinden
Seçkiler:

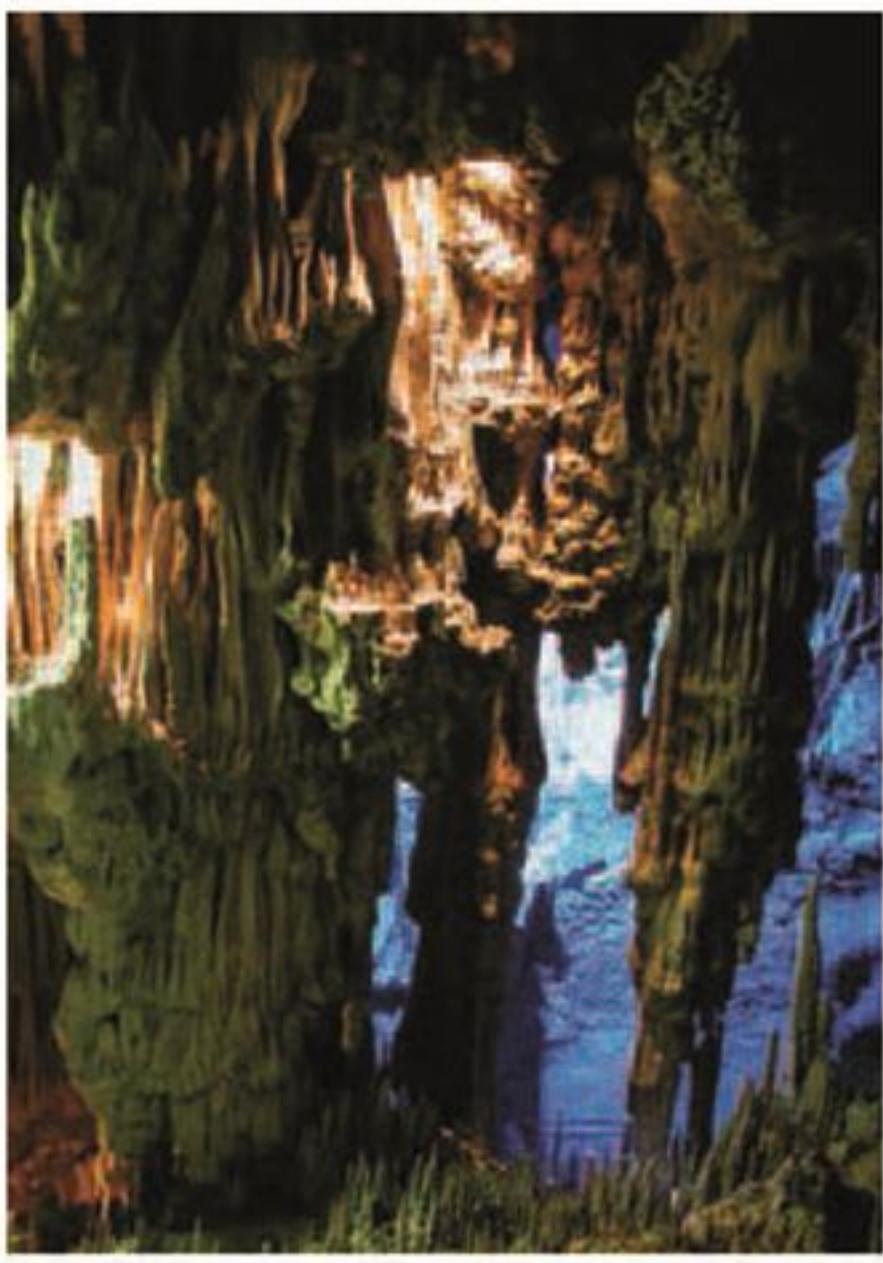
GÜNEY ŞELALESİ VE KELOĞLAN MAĞARASI

Dr. Medin TÜRKÇEŞ
Panayırda Doğanın Eğitimi Edebiyatı

Atatürk'ün 1931'de Denizli ziyaretinde gelmek istediği belirttiği söylenen Güney Şelalesi'nde daha çok Nisan ortalarında ortaya çıkan ve Atatürk'e benzeten siluetin kaynağı, halk tarafından yine Atatürk'ün "Bir gün şelale çok güzel olacak." dediğine inanılan söze bağlanır.

Foto: Zeki Akaloğlu

Denizli, coğrafi konumu İtbarmıyla Ege Bölgesi İçerisinde çok eskî tarihlerden beri cazibe merkezi olmuş yerlerden birisidir. Bu özetlığından dolayı Denizli çevresinde çok çeşitli medeniyetler kurulmuştur. Kurulan her medeniyet, kendisinden sonra kurulan medeniyetlere de bir kültürel zemin hazırlamıştır. Bu bakımdan günümüzde Denizlide geçmiş medeniyetlerle bağlantılı birçok sözlü kültür ürünlerini görebilmek mümkündür. Bu yazının konusunu oluşturan efsane de bunlardan bir tanesidir. Ancak biz bunlar içerisinde geçmiş medeniyetlerle doğrudan bağlantılı olmayan ancak onlardan esinlenerek yakın zamanda üretilen ikinci efsaneyi konu edindik.

Efsanelere geçmeden önce, efsanenin kısa bir tanımını yapmakta faydalıdır;

Efsane, başkası niteligi insanlığı olan; kendine has bir anlatıcı

ve anlatma zamanı olmayan; Osłup kayığı gibi gütmeyecek ıslubunu ve malzemesini gelenekten alan; dünya, yüzey şekilleri, İnsan, diğer canlılar, vb kavramların kökeni ve işlevi hakkında ağıldayıcı bilgi vermeye çalışan; insanların evreni, doğayı enleme geyretinin bir sonucu olarak ortaya çıkan ve İnsanın akl erdiremediği olayları açıklayarak onlarda zihinsel rahatlama sağlayan; genellikle kısa ve nesil içindeki olan anonim halk anlatı bütündür.

Efsanelerde halk tarihte olmuş bir olay veya yaşamış bir kahramanı, olduğu gibi değil de olmasını isbediği şekilde görür ve anlatır. Bunu da olaylara bir takım hayali unsurlar ekleyerek yapar. Sözlü kültürün birçok türünde olduğu gibi efsanelerde de halk, geçmişte olmuş bir olayı anlatırken ve aktarırken mutlaka kendisinden bir şeyle katar. İşte bu kav ve edilen unsurlar, efsanelerin hayatı,

fantastik köklerini oluşturur. Bu da efsaneleri tarih olmaktan çıkararak, bir folklor anlatısına dönüşür.

İnsanlar yaşadıkları yerleri daha anlamlı kılmak, oralardaki gürdüğü turistik değerini gözlemlerken etrafında da efsaneler üretmişlerdir. Bunların bazıları bilinçli olarak bazıları da normal efsanelerde olduğu gibi zaman içerisinde kendiliğinden üretilmişlerdir. Efsaneler, gerçek olarak algılanıldığı için turistik amaçlı üretilen efsaneler, turizm rehberler tarafından ilgi görmekte ve gelen ziyaretçilere anlatılmaktadır. Bu da o bölgeyi cazip kılmakta ve orayı görmek isteyenlerin sayısını artırmaktadır. Denizli'de bu konu ile ilgili üretilen efsane sayısı fazla olmakla beraber bizim segmis olduğumuz ikinci efsane şu şekildedir:

Güney Şelalesinde Atatürk Silüeti

Güney İlçesinin tam karşısında Çindere barajının yukarısında turistik değeri yüksek olan meşhur Güney Şelalesi bulunmaktadır. Şelalenin çevresi piknik alanı olarak da kullanılmaktadır. Şelaleye İlkbahar aylarında insan ortalarına doğru havanın çok olduğu bir zamanda ögle ve ikinci saatler arasında piknik alanı tarafından bakıldığından akan sular, kayalar ve ışığın oluşturduğu bir Atatürk silueti ortaya çıkmaktadır. Bu siluetle ilgili şu efsane anlatılmaktadır:

Atatürk 4 Şubat 1931 tarihinde Denizli'ye geldiğinde bölge halkı Güney Şelalesi ve vadisini çok övmüşler ve kendisini orada ağırlamak istediklerini söylemişler. Atatürk, işlerinin çok ve zamanının kısıtlı olması nedeniyle bu ziyareti gerçekleştirmemiş. Bunun üzerine: "Bir gün gelecek şelale ve çevresi çok güzel bir yer olacak, herkes orayı girebilmek için can atacak" demiş. Atatürk bu sözü söylemekten sonra yöre halkı şelalede Atatürk silueti belirmeye başladığını fark etmiş ve bunu Atatürk'ün söylemiş olduğu o sözle bağlamışlar. Bu Atatürk silueti o zamandan beri her yıl aynı mevsimde görülmeye devam etmektedir.

Halk "Atatürk buraya gelmeye fırsat bulmadı ama onun ruhu burayı ziyaret etti ve o, bizimle beraber" diyerek düşünmektedir.

Bu efsanede şelalenin ışık vasıtıyla görünen doğal şekli bir insan olarak algılanmış ve bunun etrafında bir efsane örtülmüştür. Örtülen bu efsaneye konu olan kişi de herhangi bir insan değil Atatürk'tür. Yöre halkı örttiği bu efsane ile Atatürk'ü kendisinden birisi olarak algılamış ve benimsemiştir.

Keloğlan Mağarası

Son zamanlarda turistik amaçlı öne sürülen efsanelerden bir diğeri de Keloğlan Mağarası ile ilgili efsanedir. Efsane şu şekildedir.

Acıpayam İlçesine bağlı Dodurga Kasabası'nda eski adı Keloğlanlar İni, yeni adı Keloğlan Mağarası olan bir mağara vardır. Yöre halkı arasında bu mağara ile ilgili şu efsane anlatılmaktadır:

Eski zamanlardan birinde bu bölgede başı kel olan bir çoban varmış. Bu çobanın sevdığı bir de kız varmış ama kız, başı kel diye çobana yüz vermemiştir. Bu duruma, çoban, çok üzülmüştür. Çoban, bir gün, gümüşte olduğu koyunları kaybetmiş ve ağasından korkusuna eve gidemeyerek bir mağaraya sığınmış. Burada uykuya dalmış ve bir hafta boyunca

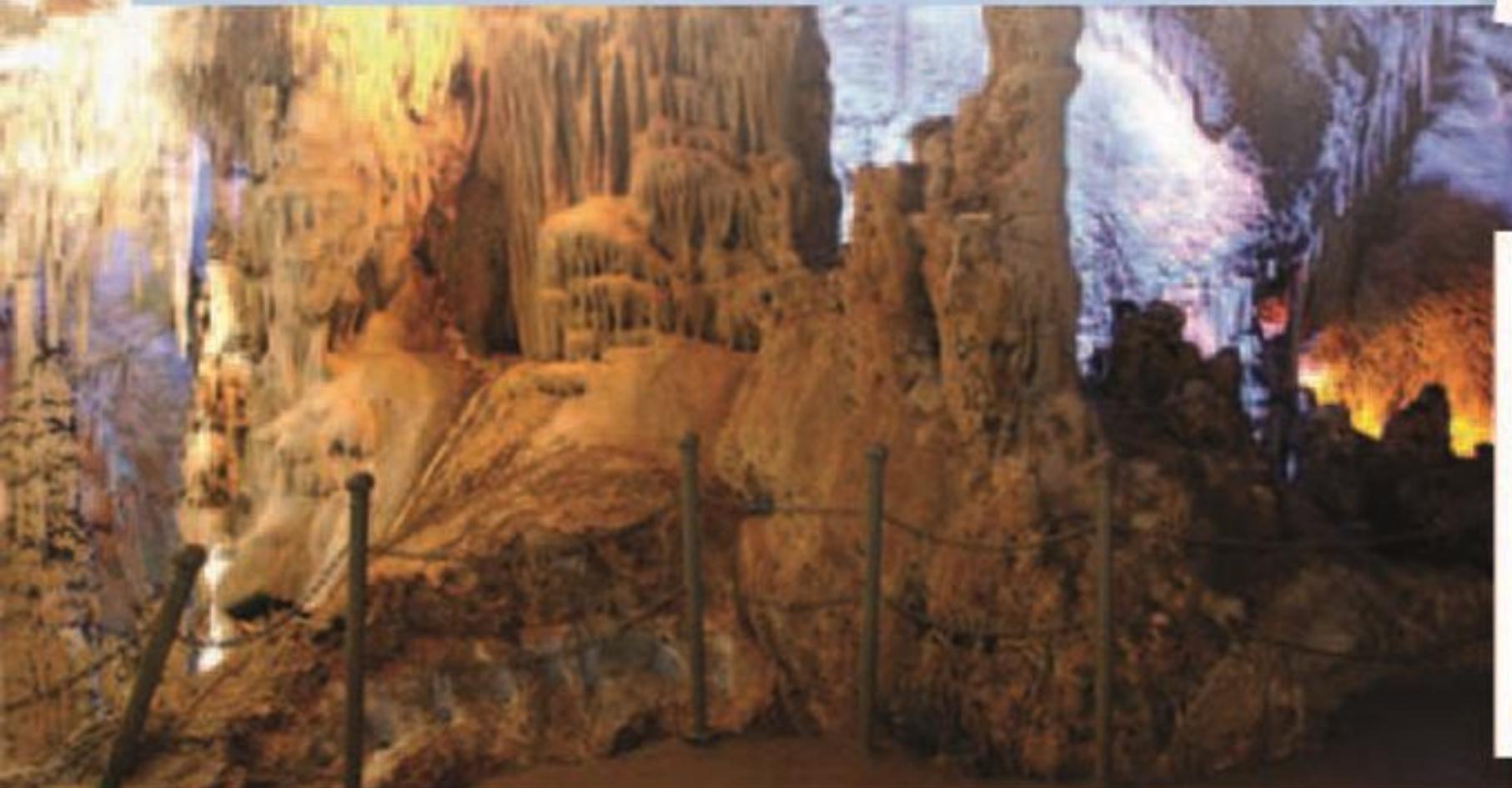
uyumuş. Uyanınca kel olan kafasının tamamen saçları kaplanmış olduğunu görmüş. Bu durumu, gelip köyündeki insanlara anlatmış ve ondan sonra bu mağaranın adı Keloğlan Mağarası olarak kalmış. Oğlanın bu sağlı halini gören kız da oğlunu beğenmiş ve evlenmişler.

Bu efsanede de, daha önce bulunduğu semtin adıyla anılan yenİ Keloğlanlar İni olarak bilinen yerin adından hareketle bir efsane öretildiğini görmekteyiz. İçinin doğal güzelliğine dikkat çekebilmek ve orayı ziyaret için cazip hale getirebilmek ve dolayısıyla etrafına da kazanç sağlamak amacıyla bilinçli olarak öretilmiş efsanelerden birisidir.

Görüldüğü gibi her ikİ efsane de bölge turizmine katkı sağla-

mak amacıyla üretilmiştir. Efsaneler doğal ortamları dışında turizm amaçlı da kullanılabilmektedirler. Gerek ülkemizde gerekse dünyada bazı efsaneler o bölgeleri cazibe merkezi haline getirmek için kullanılmış ve buna "Folklorizm" denmiştir. Bu konuya küçük bir örnek de Ayvalık İlçesindeki "Şeytan Sofrası" efsanesidir. 1965 yılına kadar "Çanaktepe" adıyla bilinen yere Muvaffak Girgin kardeşler bir işletme açırlar ve oraya Şeytan Sofrası adını verirler. Ayrıca bu kişiler zirvedeki bir kaya oyugunu suyla doldurduktan sonra ebrafini gevirecek ve burasının şeytanın ayak izi olduğunu söyleterler. Arkasından da bu lize bağlı efsaneler oluşur. Çok geçmeden bu bölge turizm faaliyetlerinin cazibe merkezi haline gelir. Bu konuda hem dünyada hem de ülkemizde çok fazla ömek bulunmaktadır.

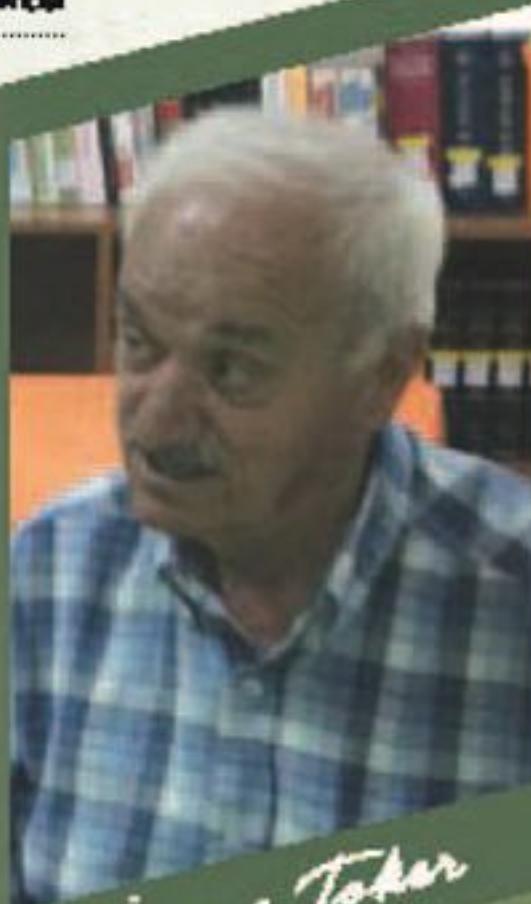
Acıpayam Dodurga'daki Keloğlan Mağarası, saç çıkartan mağara diye bilinir. Son zamanın şahır efsanelerinden biridir. Kel bir aşık çobanın bu mağarada bir hafta kadar uyuyakalması sonrası başının saçla kaplandığı anlatısı uzun zamandır yöre halkı tarafından eğlenceli bir şekilde varlık bulmuştur.

DENİZLİ'NİN UNUTULMAYAN FUTBOLCULARI

Doğa AKÇAY

Cağrı Sosyal Akademisi Eğitim ve Kültür Vakfı
Yönetim Kuruluşu

İsmail Toker

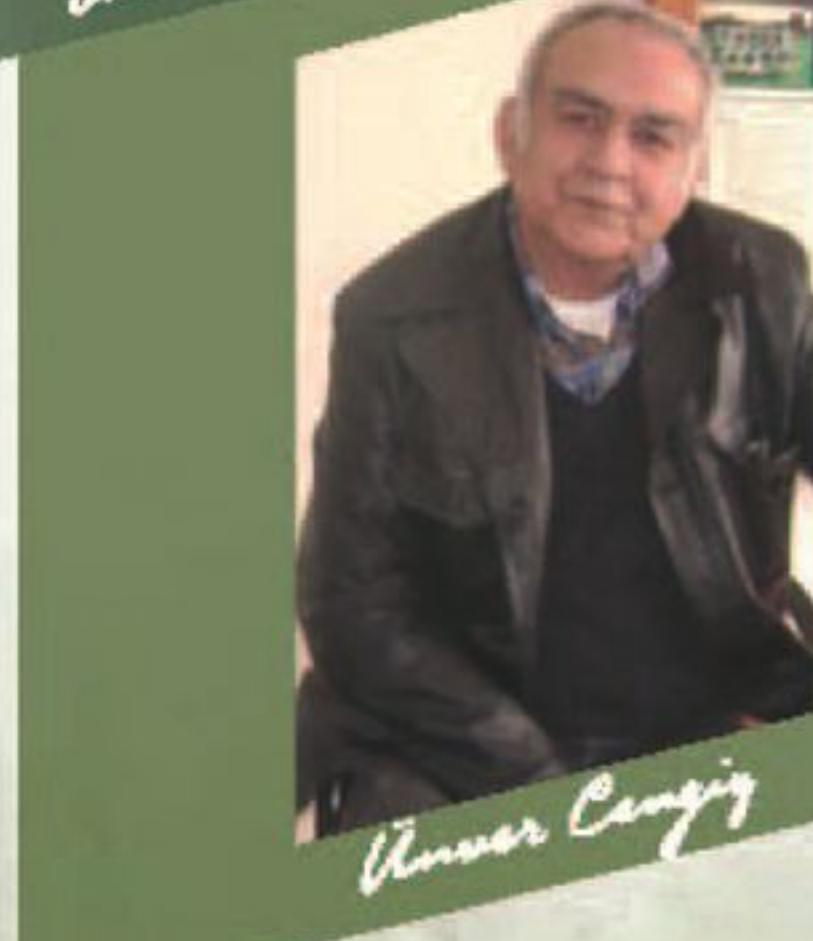
Erstan Çubukcuoğlu Bekir Sami

Ünal Ergin

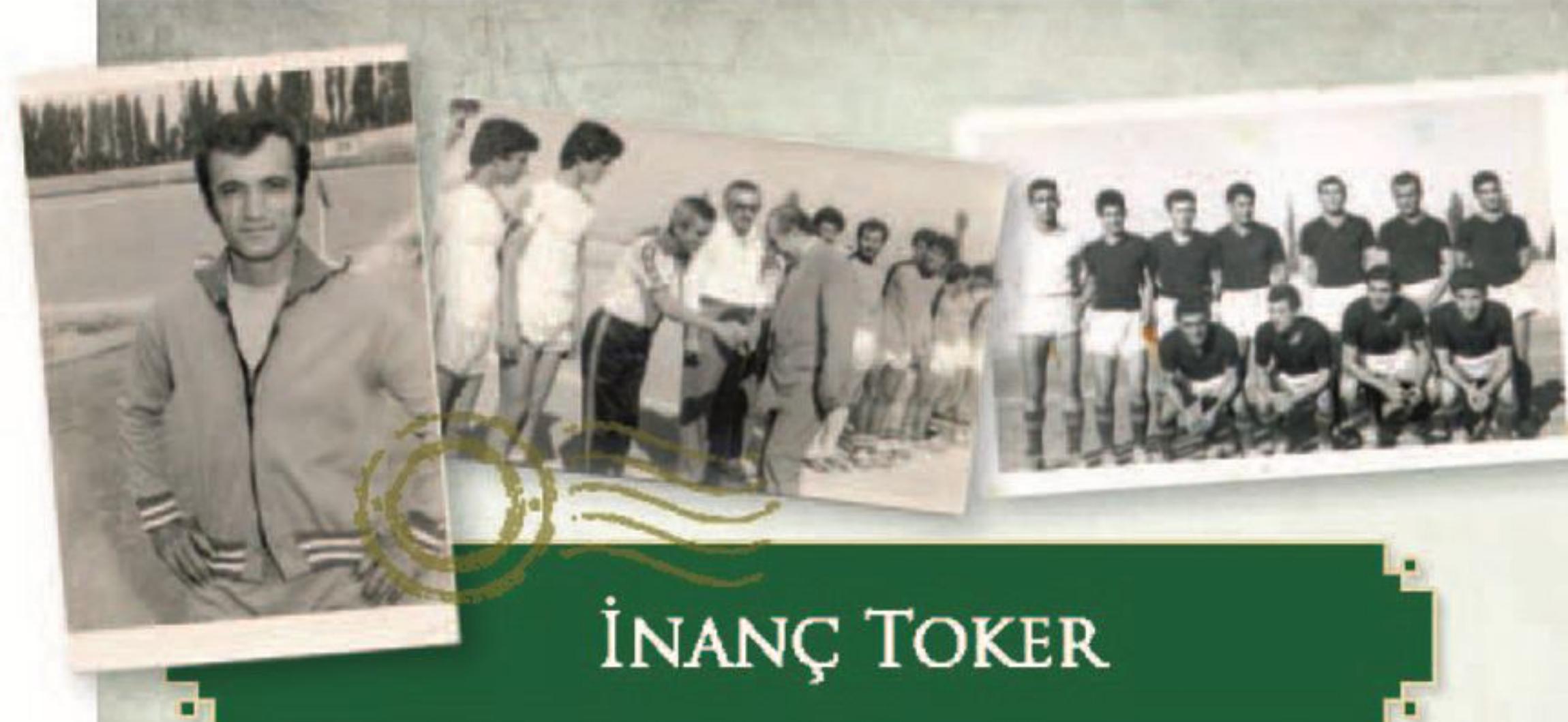
Hayati

Ümer Çanlı

Bir futbol ustası şöyle der: "Her türlü hikâyeyi anlatabilir, onun etrafında basbayağı bir gerçek kurabilirsiniz. Yeter ki hikâyeyizi durmadan yeniden anlatmayı ihmal etmeyin...". Biz de durmadan anlatmaya devam edeceğiz. Daha önce yer verdığımız "Denizli'de Futbol" (Sayı 28) dosyamızı şimdilik unutulmayan isimleriyle genişletiyoruz. Hem de onların sıcak hikâyeleriyle...

İNANÇ TOKER

1934 yılında Denizli'de doğdu. Futbolla olan tutkusunu sebebyle yalnızca İlköğretimimini bilmemiyebilir. Okuldan sonra büyüklerinin yoluundan geçmeden önce kurslara katılır. Kurslarının ardından Toprak Su'da teknik alımları olarak işe başlar, 12 sene kadar burada çalışmaktan sonra özel sektörne geçer ve orada emekli olur. İhsan Toker, evli ve üç çocuk babasıdır.

ANSWER

Inanç Toker, Yakup Ünet'in isramıyla antrenörlük kursuna yazılır. Yakup Ünet, "Ben bu yasta sonra gitmem, takımın kadroya ihtiyacı var der, antrenör kadrosuna sen gider gelirse bu işi başarısın." der. Bunun üzerine Toker, antrenörlük kursuna gider ve önce ilk kademe kursta, ardından da ikinci kademede başarılı olur.

Denizlispor'da aralıklarla 11 yıl an-
trenörlik yapar.

O zamanlardı okçuların destegini
okuyan İvanç Bey, şimdî bütün okan-
çalarının savunucusu olmuştur.

Kendisinden diniyorum: "Zaten ben babamdan hep dayak yiyordum, top oynadığım için. Babam belediye komiseri idi. Ayakkabının eski olduğu için o devirde ikinci bir ayakkabı yoktu, alamazdım. Çoğu zaman yaz sezonu başlayıp, okullar kapandığı zaman ayakkabılar bağlanır, yukarı çocukların ulaşamadığı yerlere asılırdı, biz ayakkalar çiplak giderdik. Yazın ayakkabı giymek yok. Lasitik ayakkabılar çok sonradan geldi.

Toplan da bez top yapardık. O zaman futbol topu yoktu. Lastik top da yoktu. Arkadaşlarla toplanır, annemin eşyalarından alardık, kendi topumuzu kendimiz yapardık. Neticede ben futbola dalıp, okul işini boş verdim. Aldığında hep top vardı. Babam futbol oynadığımı, üstelik de ıssanslı oynamadığımı bilmiyordu. Babama dedim ki baba ben okumak istemiyorum. E, napaçaksan dedi, ben dedim terz olacağım, o zamanlar terzilik çok büyük bir meslek. Annemle görüşmüşler, olur dediler." İnanç Bey'in ideali terz olmak değildir elbet, okula gitmemek için ve daha fazla futbol oynayabilmek için bulduğu kılıf budur yalnızca.

Mitallerten Kultig Modernen

Inanç Toker o dönemde mahalle maçlarının önemine değindiyor. Kulüp maçları gibi geçen mahalle maçlarında futbolcuların izlemeye kulüp sorumlular gelir, lityum futbolcuların takımlarına kazandırılmaya çalışırlar. Kendisinden diniştiyonuz: "İlden günde bir antrenmanlar oluyordu. Mahalle maçlarının daha sonra bölge el attı. Mahalle maçları semt müsabakalarına dönüştü. Hatta bu maçlara köylerden takımlar gelirdi. Mesela o devrinde Çavuşlu'den gelen bir takım vardı. Onların bir kapşanları vardı, sol ayağı çok hoşuma gitti. Yakup abayı dedim ki bu çocuğu neslin bize kim takım, adlı o çocuğu, adı Kadir Abdülkadir'di. Sonradan Kadir'i Beşiktaş'a satılık 500 bin liraya, 10 senelik

Beşiktaş'ta sol bek oynadı. Daha sonra Denizlispor'a alındı. O zaman amatör takım antrenörlüğüne.

Mahalle meclisinin ardından kütte nasıl oynamaya başlediğini Toker'den dinliyoruz. "Ben 14 yaşlannıdayken bir gün yine maç yapıyoruz, Çelikspor takımı, bizzat sonra maça çıkacak. Onlar çift kale yapacaktır. Kadir Başmanı İslimli benden büyük bir abimiz 'Sen gel bir bakalım' dedi. Beni maç oynarken izlemiş. 'Sen çift kalede oyna' dedi, ben de 'Olur abi' dedim. Maçtan sonra bana NÜfus kâğıdını, fotoğrafını getir dediler." Böylelikle İnanç Bey'in lisansı gitar ve profesyonel futbol hayatı başlar. Daha sonra Toker, Yakup Bey vekâlesiyle Yeşilspor'a transfer olur. Yeşilspor, İnanç Toker'in de bulunduğu Ozan Türkiye çapında bir kulüpdür. O zaman Altay, Karşıyaka, Göztepe gibi İzmir'in önemli takımları Yeşilspor ile maç yapmaya gelir ve çoğunlukla Denizli'den mağlup ayrırlar.

İnanç Toker, Yeşilspor'da hedi yıldızlaşır. Yeşilspor'da birkaç yıl oynduktan sonra askere gider. Kütahya'da yapmış askerlik üç yıl kadar sürer. Burada da Hava Gücü takımında futbol oynar. Hatta o dönemde takım kaptanlığı yapmış Hava Gücü ile Denizlispor'un takımları arasında özel maçlar organize eder ve bu yerlilerle memleketine gelir.

Marketing Services

Inanc Tolker askerliğinin bitiminde Beşiktaş'ın davetisi olarak İstanbul'a gider

ve sezonlara katılır. Oyunculuğu başarılı bulunur ve anlaşılmak için kendisine beklif sunulur. Bu güzel hikayeyi kendisinden dinliyoruz: "Askerliğimin bitiminde Beşiktaş'a gittim. Beşiktaş'ın davetlisi olarak gittim. Beşiktaş'ta bir maça kaldım beşendiler. Kalmam için şartlar sundular. Bir hafta küküpte antrenmanlara gittek. Fakat o küküpte oynayan milli futbolculann resimleri vardı, her defasında onları görünüyordum, resimlere baktıkça Beşiktaşta oynamaktan giztim korkuyordum. Derken bir gün gerginleşen bir hadise gürültüme gitti, bu da benim Denizli'ye dönmeme sebep oldu. Daha kükübe yeri geldim sayılar, bana nereye gitmeye sordular. Denizliliyim dedim, Denizli Aydin'ın bir kasası mı dediller, o sırada 22 yaşındaydım. Denizli'yi tanımamalarına çok bozuldum ve memleketime dönmeye karar aldım. Döndüğümde Yakup Abiye durumumu anlatdım, oraya gitmek istemiyorum dedim, O da bana kat diliyor dedi. Yeşilspor'a geri döndüm. Beşiktaş maceramız böyle ilde kapandı. Beşiktaş'ın yerli o zaman Şenif Stadi toprak zemin orda oynardı. Ben Beşiktaş'tan vazgeçip Yeşilspor'da başladım, transfer dönemi geldi Beşiktaş'ın eski futbolculannın hapsi gitti. Beşiktaş o sene düşmekten zor kurtuldu desem yeridir. Uğl anıncı olarak bitirdi. Kapka dedim kalsaydım bu adamlann hepsinin birden aynı anda bilmezdim, neticede olmadı."

İllü de Denizli

"Beşiktaş sevdası bitti, bu sefer de karşımıza İzmir çıktı. Zaten her sene Karşıyaka ve Altay belliinden birilerini mutlaka çok isten, fakat biz gitmemiyorum. Niye, Altay her zaman buraya geliyor. O futbolcularla mutlaka telefondan onlar biz hor görüyorumlar biz hep köylü çocuğu görüyorumlar onlar ise İzmirli, biz gön. Biz bunları anlayamadığımız için İzmir takımlarına gitmemi hile istemeydi. Ama bir gün Yakup Abi beni yanına çağırdı, gitti. Yanında biri oturuyordu, Sami Özok duayen. Sami Bey bana seni Kültür spora götürmek istiyorum dedi. Kültür spor o sene birinci lige çıktıı. (daha milli lig yoktu) Sami Özok Türkiye'nin ilk menajerlerindendir. Ben Kültür spora gitmem, Altay da beni istiyor, aradan cevap bekliyorum dedim. İki oturduklar, Atakos Atakos.. Çağrıclar bani bekler, Yakup Abi, 'Sen gideceksin, Sami Özok Türkiye'nin all nyağı, büyük yeter. Sen bu adamin arkasında büyük. Ben

Ocett de konuşum Oc senelik mukavele yapacağım.' dedi. Ben bez bin lire istedim dedim. O devirde bu parayla ev alındı. Ben gitmek istemediğim için işi yokuşa sürüyordum, fazla istedim. Sami Özok o dönemde Galatasaray'da oynayan Yavru Agha verdi, onun abisi santrada oynayan santrafor Nallı verdi, onu bile 3.000 liraya Altay'dan aldık, dedi. Sonra Yakup abi beni odadan çıkardı, benim için 4500 TL'ye anlaştı. Ben sayamıyorum çok paraydı. Yakup Abiye parayı seyar misin, dedim. Ben parayı aldım, imzayı attım, o adam gitti. Sami Özok benimle imza atmadan önce meşterse öncə Çatal Çegne'de bizim çocuklara gönüşmüş, 7000 liraya kadar küküpten yetki aldım demis, İnanç için. Onlar da yine de gelmez ki İnanç demisler, O Altay'a gitdecek. Altay ona ne kadar verecek ki demis Sami Özok. Tabi ben bunları sonrasında duydum."

"Aksamüstü eve gittim atverdim parayı, annemle bebem parayı gördüler, şaşırırlar, banka mi soyduń diller. Bu sırada görüşmeler devam ediyordu. Parayı bankaya yaburdık, ve de arkadaşları gitmek. Maçanız olmadığı zaman bankaya para almaya geldim. Annemlerin haberi olmadan arkadaşlarına para dağıtdım. Kültürspor'a gitmek, oynuyoruz ama başımızda bir antrenör yok, Beşiktaşlı bir adam var, Bülent Esel, büyük hocaydı. Yıllarca milli takımında Beşiktaşta oynadı. Belki sekiz yıl da İtalya'da Lazio'da oynadı. O zamanlar antrenörlük futbolculuk yaptı. O da bize antrenörlük yaptırıyordu. Ama sadece koğuyoruz biz, ayaktabanın altında çivi girmes bir gün. 'Yılbaşı' dedim. 'Ayaktabanın altındaki çivi babyor.' O da bana 'koş koş bir şey olmaz' dedi. Küt düşüm. Daha sonra girdim ayaktabanı kanlan gördüm, doktora götürdüler. Doktora halsizim devamlı koğuyoruz dedim. Rapor verdi, ben eve dönmemeye karar verdim. Maçlar bitti, ben tabi bu arada maçları olmadığı zaman Denizli'ye gitip gidiyorum. Yakup abiye dert yanıyor para fazla aldık, ama soğudum futboldan ben dedim, gitmemiyorum. Mükaveme var, parımı da vermem, dedim. Vermedim neticede döndüm tekrar Denizli'ye.

"Döndüğümde 25-26 yaşındadım. Bu defa PTT'den beni istediler, o sene takım ilk defa birinci lige çıktıı. Yarı milli ligde oynamayacaktı. Ankara takımdır PTT. İlk kez oldum, yıl 1961 idi.

Takoma gitdim, antrenör Sabri Kiraz (Allah rahmet eylesin) beni deneme maçlarına çıkardı. 3 kişi kaldıktan sonra. Beşendiler beni, küküp başkanının yanına götürdüler beni, kendi bir general. Kendisi bana transfer ücretimi önceden ödemeyeceğini söyledi, sadece harçık versacıklarını söyledi. Ben de dışarı okum, böyle olmaz küküçük dedim, ben anam bebam hasta diye rekeşlanırmı almak için gidiip geleyim dedim, dönmembedim. Yakup abiye söyledim para aldin mı dedi, evet dedim, geri verirsin dedi sen ver dedim bende rahatsızlığımda 67 kilodan 55 kiloya düştüm onu da bahane ettim gitmedim."

"Ömrümün çoğu Yeşilspor'da geçti. Sonra küküpler birleşti. Çelikyesilspor oldu. Sonrasında ise bir kez takımları birleşmesiyle Denizlispor doğdu. Denizlispor ikinci lige çıktı, Denizli'de bayram sevinci oldu. Denizlispor'da 3 ay kadar kaldım, 32 yaşındaydım. Real futbola noktayı burada koydum."

Serhacı Fethi Küçük

"Bir gün Denizli'nın kaza takımlarından biri kendine yakın bir yerdə maç almış. Bize 'Ya gelip bir oynuyuverin bu maçı.' dediler. Kabul ettik, birkaç arkadaş gitmek. Şimdi size çok acayıp gelecek ama noktası noktasına doğru. Sahaya çıktı, sahanın çevresi masa ve sandalyelerle dolu aralıklarla. Maçtan sonra yemek vereceklere diye düşünük biz bir anlaşılmıştı görünüyor. Maç başladı, şimdilik kaza takımdan birisi topa vuruyor, 'Ooo yaşa Ahmet gel' diyor masada oturanlardan biri, futbolcu gidiyor, nihai ligde, herkes ligde. Bizi şaşırık hem de bu Ege de. 3-0 yendiler biz gide oynaya. Bizi tabi kırk tek onları yenmeye.'

"Özel bir maçta Yakup abiımız hakemlik yapıyor. Biziimde İrfan Yörük diye arkadaşımız var sol ayağı çok iyidir. Yörük İrfan namıyla. Çok iyi bir futbolcuydu. Uzun yıllar oynadı. Allah rahmet eylesin bu arkadaşımız çoksiniriydi. Yarı çok istekliydi. Bu isteğini sınırlı yandı. Şimdi bi şey oldu. Karşı rakip takımından bir çocuk buna sert mi çıktı ne oldu. Yakup abi bunu fark etmiş İrfan bu çocuğun üzerine gidiyor, boğası gibi koşarak İrfan onun üzerine gidiyor, biz ataya kalktık. Odedik çalınca hakem tabii biz durduk İrfanın olduğu yerden geldi. İrfan diğerini siliyordu. Paul veriyorum dedi sen dedi, koca niyetle gidiyorsun dedi. O da ver dedi. O zaman sahada tel yoktu.

ERTAN ÇUBUKÇUOĞLU

Kısa Zamana Sığındığı Başarıları Futbol Hayatı

Doğumundan 18 yaşına kadar Denizli'de yaşayan Çubukçuoğlu'nun memleketinden ilk ayrılışı Nazilli'nin Sümerbank takımına transfer olması ile olur. Burada iki sene lisanssız futbol oynadığı sırasında Isparta ile anlaşır. Nazilli'de okula devam ettiği için burada ikamet etmeye devam eder ancak her hafta sonu takımın gönderdiği özel araba ile Isparta'ya maçlara gidip gelir. Bu durum onun için yorucu olsa da aldığı harçlık yorgunluğunu azaltır. İki sene Nazilli'de kaldiktan sonra bir sene de Ödemiş'te kalır. Ödemiş Kulübü'nde oynadığı sezonun sonunda Karşıyaka kulübü transfer için kendisi ile görüşmeye gelir. Burada bir sene oynadıktan sonra futbolu tamamen bırakır ve üniversite öğrenimine ağırlık verir. Futbolu 60'lı yılların ilk yarısında bırakıp ve daha sonra iş hayatına başlayan Çubukçuoğlu askerliğini yedek subay olarak Erzurum'da yapar. Ardından evlenir ve iki erkek çocuk sahibi olur.

Ve Profesyonel Futbol Hayatı Başlıyor!

İlk olarak Ödemiş Kulübü'nde oynayan Çubukçuoğlu, ardından Karşıyaka'ya transfer olur. Takımlarda oynamaya tercihini de her zaman eğitimini daha iyi yapabileceğini düşündüğü ortamdan yana yapar. Ödemiş'te oynarken meşhur Menajer Sami Bey kendisini çağrıır. Transfer hikâyесini kendisin-

den dinliyoruz: "Sami Bey bana geleksin dedi, ben de tamam dedim. Sonra Karşıyakalılar geldi, aldılar beni İzmir'e götürdüler, bir otele kaptılar, orada kaldım. Otelde beni hiç kimseye görüp türmüyorum. Allah'tan nüfusumu yanına almamıştım karambole gelmeyeyim diye. Sonra başkana gideceğiz dediler. O zamanki başkan Aydın Kaymak'tı. Aydın bey meğer babamın arkadaşı imiş. Denizli'de mütaahhitlik yaparlarken babamla beraber oturmaşlıklar var. Ben gittim, Aydın Bey'in odasına girdim işte. Dediler seni beğenmiş antrenör. İsteklerimi söylemek, onlara tabi fazla geldi biraz. O dedi, hallederiz. Nerelisin diye sordu, Denizliliyim dedim. Kimlerdensin dedi, Ömer Çubukçu'nun oğluyum dedim. Tamam dedi. Senin işin bitti dedi. Ne demek bitti dedim ben. Dur dedi. Açıtı babama telefon. Ömer Bey, senin oğlan bize transfer için zorluk çıkartıyor dedi. Babam da demiş ki ben karışmam oğlumun spor hayatına. Ondan sonra tabi, notere gittik noterde contrat yapacaklar. Profesyonel olacağız. Nüfus cüzdanı istediler. Yok dedim. Ee nolcak dedi. Ben lisede okuyorum, orada kaldı dedim. Al gel dediler. Ben gittim, bir daha dönmedim. Ama gazetelere bakıyorum Yeni Asır o zaman, yeni transferlere bakıyorum hep benim adım geçiyor. Allah Allah nasıl olur... Adım geçiyor, ben imza atmadım ki. Her şey atıldı, her şey yapıldı dediler. Onlar halletmişler çoktan. Senin lisans

çıkartıldı, sen bizim futbolcumuzsun dediler. Antrenmanlara başladık. Ben o gün nüfus cüzdanımı yanına almayarak akillik yaptığımı düşündüm ama onlar benden daha akıllı çıktılar..."

Yemekte Pilav Geldiye Bil ki Yedektesin

O dönemde Karşıyaka'da önemli isimler top oynuyor. Ogün Altıparmak, Ahmet Tuna(Galatasaray'da oynayan), Argun Vural, Özcan, Sabahattin, Necati gibi "baba" futbolcuların yanında Ertan Bey takımın en genç yeteneği olarak sahalarda yerini alır. O dönemde maçlar üç şehirde yapılmaktadır: İstanbul, Ankara, İzmir. Çubukçuoğlu'nun oynadığı deplasman maçlarını kendisinden öğreniyoruz: "Giderdik, cumartesi-pazar oynanırız maçlar, iki gün maç yapardık üst üste. Mesela İstanbul deplasmanına gittiğim zaman Galatasaray'la oynarsak daha sonraki gün Beykoz'da oynarız ya da Sarıyer'le oynarız, yani iki gün üst üste maç vardır. Sahaya on bir kişi çıkar, on bir kişi döner, yedek futbolcu yok, değiştirme yok. İstanbul'da Çırağan Oteli'nde kalırdık."

Maçlara çıkmadan önce futbolcular asilde ya da yedekte bulunduklarını bir gece önce yedikleri yemekten anlarmış. "Yemekte eğer pilav geldiye bil ki yedektesin. Eğer ikinci yemek ve salata gelirse asıl oyuncusun. Bir gün Galatasaray maçına çıktık. Rahmetli

Metin Oktay falan var Galatasaray'da. Ben yine yedek tribündeyim o zaman. Vahap Özaltaydı Galatasaray'ın antrenör teknik direktörü. Onun bir taktiği, bir futbolcu ilerde, on futbolcu müdafaada oynatıyor takımı. İlk on beş dakikada dayandık ama. On altı-on yedinci dakikada bir frikik oldu. Metin Oktay, on kişilik baraj kurmuşlardı. Bir abandı. Gol! Ertesi gün de Beykoz'da da oynayacağız. Beykoz maçı, biz onlardan iyiyiz. Geldik otele. Masör geldi odaya. Siz yarın maç yapacaksınız deyip, ben de dahil futbolculara masaj yaptı. Oynuyoruz diye hazırlandı, ertesi gün aaaaaa! Ögle yemeğinde yine pilav geldi."

"Maçlarda deplasmana gittiğimiz zaman dönüş yolunda Gemlik vapuruyla geçerdik, oradan otobüsle İzmir'e gelirdik. Maç dönüşünde otele geldiğimiz zaman as futbolcular gelmezdi. Gitmeden eşyalarını biz gençlere verirlerdi. Vapura getirsin onlar, derlerdi. Emri vaki yaptıkları zaman ben de yapmadım.

Karşıyaka Dönemleri

Karşıyaka Futbol Kulübü ile iki senelik kontrat imzalamasına rağmen ancak bir sene takımda kalır, ikinci sene kulüpten ayrılmاسının sebebi ise yedek kulübesine çekilmesidir. Olay şöyle gelişir; Ertan Bey ilk sezonun sonundaki deplasman maçlarına özel sebeplerle gidemez. İkinci yıl için epey bir antrenmanın ardından ilk maça ilk 11'de yerini bulamayınca biraz şaşırır. İlk maç başlar, ilk devre yedek kulübesinde, ikinci devre de formda olmasına rağmen kulübede kalınca Ertan Bey'in sabrı tükenir. Gençliğin verdiği heyecanla formasını çıkarıp yere atar ve soyunma odasına gider. Arkasından Yakup ve Ruhi Karaduman gelir. Sen profesyonel bir futbolcusun, yaptığı hareket çok yanlışlı, diyerek kendisini uyarırlar. O sırada onlardan ilk sezon son deplasmana gelmediği için yedek kulübesinde ceza olarak bırakıldığını öğrenir. Ancak Ertan Bey'in öfkesi bir türlü yataşmaz. Söylediği gibi bir daha Karşıyaka kulübünden içeri adımlını atmaz. Kulüpten kendisini serbest bırakmalarını ister, ancak olumlu bir yanıt alamaz, yanı sıra maaşını da alamayınca federasyona şikayette bulunur, tazminatını alır.

Denizli Lisesi ve Okul Yılları, Futbolun Okul Hayatına Etkileri

Denizli Lisesi'nde okuyan Çubukçu, henüz ortaokul yıllarındayken futbol yeteneğini ortaya koyar. Öyle ki ortaokula devam ederken lise takımında oynamaya başlar. Futbolda gösterdiği yeteneği öğrenci disiplininde pek de gösteremez. Okul yılları ile ilgili anılarını Ertan Bey'in kendisinden dinliyoruz: "Denizli Lisesinde çok maceralarımız vardı. 58'de diplomamı aldım. Lisede biraz mimliydim. Okul birleşikti, yatılı kısmı da vardı. O zamanlar, üç numara tıraş olunurdu. Başta şapka, kravatsız okula girmek yasaktı. Babam bana bir rapor almıştı, saçları kestirmiyordum. Abimde aynı lisede okuyordu, o üç numara kestiriyyordu. Ben saçımı yönetmeliğe göre kestirmemiştim için okuldaki muavinler, müdürler bana çok ters idi."

"57 senesinde Sami Özok Kültürspor'a gitmek üzere beni liseden aldı. Ben okutacağım, dedi. Babam müsaade etmedi. Zorladılar, babamı ikna ettiler. İnanç Toker'le birlikte Kültürspor'a geçtim. Sami Bey kaydımı Namık Kemal Okulu'na yaptırdı. Fakat O Namık Kemal Okulu iki senelik olanlara lisans vermiyormuş. Hatta hatta belki hatırlarsınız, Galatasaraylı Yavru Ayhan vardi Altay'da. Onunla aynı okuldaydık. Ona da vermediler lisans. Ben de çaresiz dönüp geldim, babam beni Ticaret Lisesi'ne yazdırılmak istediler. Ama bu sefer de okul beni kabul etmem istemedi. Girdim sonunda, ama şartlı aldılar. Arkadaş grubumdan on-on beş kişiyle görüşmemem söylediler. Onların benimle görüşmesi de yasaktı. Sonra, bağıcıklı ayakkabı giyeceksin, şapka takmayacaksın, spor tarzda giysi giymeyeceksin dediler. Tabii ki kabul ettim. Bir gün sabahleyin arkadaş grubuya top oynamaya gidiyoruz. Karşıdan bizi müdür görmüş, çağırıldı. Ben gitmedim. Hepsine birer ikişer tokat attım müdür. Bağırmış, çağrırmış, o zamanlar dayak serbest. Sonra haber göndermiş, Ertan gelsin demiş. Kalktım, gittim. Ben sana söyle demedim mi, böyle demedim mi diye bana kızdım. Ben ne deseler tamam efendim, tamam efendim derken bana bir tokat attı. Olamaz böyle bir tokat. Yemin ederim, dünyam şaştı. Hadi dedim sesini çıkartma Ertan, şartlı girdin. Döndü, dolaştı, konuştu, ondan sonra bir tane daha vurdu öbür taraftan. O

zamanlar delikanlı çağımızdayız tam, çok ağırma gitti, müdürmeye dedim ki: 'Erkekten bir tane daha vur!' Diğer yanımı uzatarak üzerine doğru gidiyorum. O kaçıyor, ben yanına gidiyorum. Derken ikinci tokat gelmedi... O zaman Denizli çok mutaassip bir yerdi. Bizler de çok hareketliyiz. Göze batıyoruz. Sporcuya yönüm var. Her şey sizin üzerinde dönüp dolaşıyor."

Denizli'nin Futbol Simgeleri, Denizli Yakup Ünel'in Hakkını Ödeyemez

Ertan Çubukçuoğlu'na o zamanlardan kimler aklınızda Denizli'de futbola dair diye sorduğumuzda şöyle anlatıyor: "Denizli futbolunun menşei Yakup Bey'di. Denizli'deki bütün o gençlerinin yetişmesine yardımcı olan, onların ellerinden tutan bir tek bu adam vardi. O yıllarda bizi maçlardan sonra banyoya, hamama götürürdü, parasını kendi cebinden verirdi. Adamın aldığı neydi ki... Belediyede fen memuru idi. Çocuğu yoktu ama kendisini adamişti Yeşilspor'a. Hepimizin üzerinde emeği fazladır. Çünkü topa nasıl vuracağımızı tek tek ayaklarını tutarak öğreten adamdır Yakup Ünel. Denizli'de futbolcular ondan sonra çoğaldı. Denizli onun hakkını ödeyemez. İnanç abi vardı bir de. Bir kere o simgedir. Bir de rahmetli Yörük vardi. Karabekir, İnanç Toker, Erkan, Uğur vardi. Kaleci vardi, Çoban Enver diye. Çivrilî Mazhar, bir de Tekin vardi. Sarayköy'de oynayan Topal Salim, Bayram Ali. Bunlar çok iyi futbolcularıydı. Ünver Cengiz tabi çok önemli bir isimdi. Bizden sonraki devirde oynayan futbolcu elbet vardır daha anımsayamadığım ancak şu an hatırladığım bu arkadaşlarım vardi."

Ertan Bey'den kendi futbolunu tarif etmesini istiyoruz, şöyle anlatıyor: "Ben tembel futbolcuydum, ancak bende kıvraklık vardi. Bir de ben sol açık, sol iç mevkide oynuyordum. Ben hayatımda sol ayağımla top süremem ama şutu sol ayağımla atarım. Hep sağ ayağımla çalımlı atarım. Onun için karşısındaki sağ ayağımla şut çekerimi beklerken ben sol ayağımla atınca onlara hep ters gelirdi. Eskiden sağ bek sağ bekle oynar, sol bek sol bekle oynardı. Yönetici Ayhan Arıkan vardi matbaacı. O da Altay'da kalecilik falan yapmış, benim takım arkadaşdım. Maç 2-0, 3-0 oldu mu bana gelir hadi başla artık, biraz zevk alalım derdi."

BEKİR SAMİ ERTÜRK (KARA BEKİR)

Bekir Sami Ertürk 1942 yılında Denizli'nin Çardak ilçesinin Tutluca köyünde dünyaya geldi. Çocukluk zamanlarında başlayan futbol sevdası Tutluca köyünden Fenerbahçe'ye kadar uzanıyor. Asatılı, çoğulukla eğlenceli anılarını bize paylaşan Bekir Sami Ertürk, namı diğer Kara Bekir o dönemleri hatırladığında duygunanıyor...

Kara Bekir, futbola ortaokul çağlarında mahalle mağazan ile başlar. O dönemde Topraklı Mahallesinde Yıldızspor ismiyle yeni bir takım kurulur. O dönemde demirci, balıkçı, ayakkabıcılarla çalışan çırak çocuklara futbol oynamayı öğretten Nuri Bey diye birisi vardır. Nuri Bey'in ön ayak olmasıyla pazar günleri mahallenin tüm çocukların toplanır. Gögmenler Mahallesinde futbol oynarlar, çevredekí futbol mevkileri de her Pazar elliñde kestaneler mahalle mağazanını izlemeye gelirler. Kara Bekir'e göre, o dönemde futbol bu döneme nazaran çok daha fazla sevilmekte Dantiz'de.

Okul yıllarını ve o yıllardaki futbolu kendisinden dinliyoruz: "50 yıl önce içinde Dantiz'de tek okul bulunuyor. Dantiz Lisesi; ortaokul ve ilse bir arada. Tüm civar ilçelerden, köylerden okumaya Dantiz Lisesi'ne geliniyor. Çırılıtlı Dantiz Lisesi'ne gelir, Çalısu Dantiz Lisesi'ne gelirdi. 50 yıl önce yanı, Velhasıl İşte, o okul çögleninde biz meraktan futbola başladık. Beni Altay takımı istediginde, Kargıyağa istedigini-

de babam benim futbol oynadığımı bilmiyor, düşünün yani. O zamanlar kimin birində takım Kargıyağa, diğer de Altay. Bunlar çok büyük takımlar. Çok büyük ve sayılı takımlar. On beşen altı yaşlanndaydım İşte. İşte birində sınıfı geldikimde genç takımlar şampiyonası oynadım 58-59 yılında. Türkiye'de genç takımlar şampiyonnesi olundu. Şimdi 0 mit milli takım turuvaları gibi. Türkiye'de dört takım kaldıktı biz. Mersin İkman yurdı o dönemde Adana tarafının, biz Manisa İzmir, Aydın, Muğla, Balıkesir, bu yörenin şampiyonuyuz. Bir de İstanbul ve Trabzon var. Bu dört takım en son maç Balıkesir'de oynadık. Hatta orada çok etberesan olaylar oldu. Biz tabii çocuğuz. Küçük küçük hipler verdiler, maymun hapi dediler. Çok koşardık, acaba şimdiki doping miydi biliyorum. Kur'an'a el bastırdılar, çok çalışacakınız diyse. O dönemde biz yetiştiğen iki kişi vardı. Bir Yakup Onel, diğer de İstidat mahallesinde Nebi diye bir kişi vardı, uzun boytu. O dönemde Yeglisporla, İstidat mahallesinin takım Galatasaray, Fenerbahçeliydi. Yeglispor Dantiz'in esas takım. Ana takım. Şimdi o İld takım yetiştiğen o İld adam sahada, bithassa uğraşan buntardı. Antrenör olay yoktu. Kulübün en büyüğü çıkar, bildiğin oca çalışıyordu. Göce kuvvetle dayanındı herşey. Halbuki şimdinin futbolunu düşününce o dönem ne kadar yanlışmış, sonuçta herkes kendi takılığını

yapıyor. Öyle bir dönemde bizler işte, futbola olan sevgimizden dolayı arada parlayanlar olduk."

Mehmet Okbay Firatlı, Balıkesir Stadı

Babasının futbol oynadığını öğrenmemesi içine elinden geleni yaparı Kara Bekir'in bir gün korktuğu başına gelir. "Babamla birlikte evdeydim. Annem köyde. Babam ben söyle bir gidiip geleyim demisti, şnara doğru. İlk baba dedim, alegem gal de yemek yapalım dedi. Babam çkar çıkmaz ben doğru Saray Lokantasına gittim. Arkadaşları orada toplandı. Yemek yedikten sonra, stada doğru maça giderken, idareciler önde, bazı üst düzey ve Dantiz'in önde gelenleri önde, futbolcular arkada ilerliyoruz. Statta da maç var bilden öncə. Uşanın önde geldik, bir takım karşısından babam geliyor arkadaş ile. Babamlarla yüz yüze geldik. Benim kafamdan kaynar sular döküldü. Babama yaldığımı artık, gördü beni. Nereye gidiyorsun sen dedi. Elinde poset var, arkama sakladım. 'Dön' dedi, 'Çabuk, sen keme almadın mı?' Babam takılmış o kalabalık gidenlerin arkasına, bunlar nereye gidiyor diye. Yolda Süreyya Beyle karşılaşmış, o da okuldan geliyormuş. Bayram Usta nereye diye sormuş babama. Şöyle kalabalığa doğru gidiyorum demış. Nasıl demmiş oğlannın durumu. Bilmiyorum, daha keme almamışlar demiş

babam da. Karmayı verdik ya deyince sizin enleyacığınız babam durumları anlamış. Ben hemen eve döndüm geri. Ama nereye döndüyorsun, Karagüdüyle magazın var. Deyanamadım tabii, arkasından dolastım, gittim stada. Tribünde biraz oturdum, bizzat öncə oynamayan maç bitti. Çıktık sahaya. İşte isimme hareketleri yapıyoruz, takımın en kılçığı benim. Halkta bir sevgi var. Bekir Bekir diye tribünden tempo tuttular. Karagüdü o zaman er eğitimi alayındakiinden alısguyor, İstanbul'un bütün popüler futbolcuların Denizlisde askerlik yaptığı için kadro çok sağlam. Baldıyanız Karagüdü çikmuyor sahaya. Epey bir bekledik. Sahaya da suladılar. Suluyor, suluyor kimse çikmuyor. Međjese o dönenin sakardır olsuğu için takasında oynayan Metin Okbay ortada yok. Peşpeş orada tribünde. Metin Okbay finans etmiş, İzmir'e gitmiş. Sonradan eşi olan Oya Şen varmış, onun yanına gitmiş. Maç oynamacak, peşpeş onu seyrederdi. Adam yok orta yerde. Bize maça başladık, büyük demir kapılar vardı, o tarafta hıcum ediyoruz. Bir an topa süniale vurdum, sahadan çıktı gittim. Baktım, babam da o demir kapının önünde oturuyor. Maç bitti. Tabii Metin Okbay gelmediği için, finarı oldu. 1-0 hakederek ocaz alarak Denizlisde kapıştı. Neyse ben akşam eve vardım, ne yapacağımı şaşardım. Babam geldi. Bekir neredesin diye beni çağırdı babam. Buradaydım dedim. Ya dedi, sen top oynuyormusun aferin dedi. Aferin alındı. Tribünler bağırdığı için gururlanmış. Kameri de sormadı.

Denizli ve Futbol

"Denizli hala Futbolu severdi, Denizlisinin başka bir eğlencesi yoktu, Pazar günleri maç olacak, bütün herkes tribüne koşacaktır. Denizlisde yapılan maçlar sadece şehrin kendi takımları arasında olmuyor tabii, biz profesyonel takımlarla boy ölçüsündür. Altay, Karşıyaka, İlküsper, Körfezspor Denizlisye geliyor. İzmir'in o zamanlar milli lig olmadığı için yörenel takımları on-on beş tanesi var idi. Bu takımlarla maçlar yapılır. Bir de şu var. O takımlar buradan adam seçerdi. Oynamabilecek lily adamları gözetlerdi, bilirdi."

Kara Bekir döneminin اسماء ایشانلار ile ilgili düğünlerini şöyle dile getiriyor: "İnanç, abimizdir, bizim büyükümüzdür, biz Futboluandan öğrenendik. Bize çocukluk, o askerden yanı dö-

müşü. Havagüç'te oynamıştı, Kütahya Havagüçü. Sonra İrfan abı vardı, İrfan Yörük. Onlar bizlerin büyükleriydi. Onların yanında bizler futbolu öğrenmişik. Yakup abı vardı rahmetli. Herkesin derdine çare olmaya çalışan bir insandı o. Çolugu çocuğu olmadığı için sanırım biz futbolcuları çocukların gibi severdi, hanımı da ona çok destek olurdu. Hatta ben Nazilli'de oynarken bir defasında Denizlispor geldi maç yapıyoruz, Yeşilspor Denizlispor'un en iyisi takımıydı, tribünde tek bir kadın vardı, o da Yakup abının hanımı. Şimdi olay çok enteresan. Kendi eski takımımıza gol attım, Yakup abının hanımı uradan bağırıyor: "Bu çocuk bizim çocukumuz, kendi çocuklarınız atsın gold yeter ki..." diye, deyim yerindeyse tam bir erkek gibiydi.

"Türkiye şampiyonasını İstanbul'da oynamayacaktık. Sonradan İstanbul'dan Trabzon'a almışlar kaldı. Trabzon'a gitmek, maceralı bir yolculuktan sonra. Başmezdə bölge müdürü Yakup Bey (Yakup bey takımın her şeyi, bireysinin arkasında para baba olan, Karakurt Bekir, Koru Nevzat, Saray lokantasında o zaman Demokrat İl Başkanı bizim Erhan'ın babaşı, daha da ileri gelen 15 beş kişi bunlar yönetiyor. Takımın formasını ayakkabın alan bunlar, sahede de yönaben Yakup Onal. Kendini futbola, bizzat adanmış bir insan. Kendi oynamadı mı oynamadı mı bilmiyorum ama. Fakat bizzat yetişti. Bize girdi İstanbul'dan Trabzon'a gitmek. Maceralı maçlar oynadık, Trabzon'u Trabzon'da yandı. Bize takım parasıyla ziyaret etti, bize günde 2,5 yevmiye verdi. Buzlanımız parayı harcayorduk, sonra takım arkadaşımız Melih Garip'lerden borç alıyorduk. Melih eski denizli para harcamazdı. Yirmi beş kuruşta fazla verirdik ona. Seğe sola gidiyoruz, para yetişmiyor."

Karşıyaka'daki Birkaç Hafta, Sonra Nazilli...

Kara Bekir Denizli dığna aymaya başlıyor. Kendi ağızından dinliyoruz: "Bizim Karşıyaka maçı vardı. Maç oynadık biz, ardından her zaman olduğu gibi Saray lokantasında yemeğli yedik, evlerimize dağılıcağız. Ben yemeğiydim, çıktı, dört tanesi adam peşime takıldı, benle beraber yürüyordular. Deliklerim'ın arkasında bir cadde var, biz orada oturuyoruz. Ben adamları peşimden eve götürmek istemiyorum çünkü adamlar eve gelince babam bunlar kim diye

soracak, her şey berbat olacak. En nihayetinde ben arkamı döndüm, adamlara söyledim: "Size eve götürmek istemiyorum." Onlar da tamam dediler, beni bırakırlar, ben de eve gittim. Ertesi günün akşamı olsa, bizim ev okmaz sözününักษesinde, annem çiçekleri dikenli, oburduk oraya. Babam çay içti, ben de yan tarafta oturuyorum. Dört kişi bize geldi, Bayram Usta geyini içmeye geldik dedi. Baktım, beni konuşuyorlar. 'Biz senin oğlunu begendik, İzmir'e götüreceğiz.' dediler. Babam, 'Oğlan ne yapır da beğenmez?' dedi. 'Ben oğlumun okumasını, okulunu bitirmesini istiyorum.' dedi. Onlar da 'Biz bu çocuğu motor teknik okulundan mezun edeceğiz.' dediler, böylelikle babamdan izni kopardılar."

"Sonra bunlar beni aldılar, İzmir'e götürdüler. İzmir'de denizlik ilk defa gördüm, beni karyaya geçirdiler, akşamı olsa, lokantaya gitmeyeceğiz. Bir balık restoranında büyük bir sofra kurmuşlar, öyle büyük bir sofra ki. Bıldılar geldi tabii, nasıl yiyebileceğini bilmiyordum. O gün aç kalktım sofradan. Fırtınası geldi, bındırdılar, Karyaka'nın Kordan'unda gezileyorum. Otele götürdüler, sonra, yattık. Ertesi gün iş yerine gittik. Lise öğrencileri için evrakları hazırlamışlar, benden nüfus kağıdı istediler, dedim bende yok. Ondan sonra kubbün başkanı çok kazdı beni getirenler, nasıl alımsanız yanına diye. Benim nihayetim gidipli bir daha dönmemek. Çünkü biz Denizlisde akşam oldu mu evimize girdik. Burada bir gözüm korktu nedense. Neyse artık ben getiririm dedim. O zaman böyle kağıt 50 liralık var. Tabii sonrasında bankacı olduk, öğrendik. Böyle hiç kağıdın destekleri bozulmaması, bankadan alınmış 100 tanesi bantlı para. Sen bunu al, nüfus kağıdını al gel dediler. Ben o parayı cabibe koydum, garajda otobüse bindirdiler. Basmahaneden eve gelinmeye kadar, elimi cabibe koydum. Hiç gırmadım. Ben gecenin zaten öyle bir para görmedim. Eve geldim. Parayı bir fırlattım, evin içine düşküldü. Odaya girdim, ağıladım. Annem babama dedi: 'Sen bu çocuğu nereye gönderdin?' Baksana hafine.' İki gün kandıma gelmemedim. Sonra Yakup abının yanına gittim, durumu anlattım o da bana sentin daha İzmir'e gitme zamanının gelmedi, dedi. Ertesi hafta Altay maçı var. Yeşilsporla Altay maçı. Neyse biz Altay maçını oynadık. Altay maçı bitti. Ertesi günü babamaya aynı şekilde şefi beş -altı kişiyi getirdi. Geldiler, bu sefer tanıt-

bler kendilerini. Nazilli Sümerbank müdürü, Denizli Sümerbank müdürü, şefleri, babamın şefi bir arada.

Babamı ikna ettiler, oraya gitdince İzmir'deki o silahlı görmedim. Bayı bana herkes sahip çıktı. Daha da Denizli gitmedi. Ama bir gitdik, ki sene Denizli'ye gelemediğim."

Nazilli'de oynadığı yıllarda amatör milli Uğur seçeşlerine çağınır. Karabekir Ankara'ya seçmelerde gittiğinde Lise birinci sınıfı devam etmektedir. Seçmeleri yapanlar arasında Fenerbahçe'nin eski kalecilerinden Sabri Kiraz vardır. Milli takımın seçmelerini kazanınca okulunda bir dersden ikmale kalmıştır. Dersi geçebilmesi için sınava girmesi gereklidir. Dolayısıyla milli takımın kampına katılmaz. Sonrasında Nazilli'de devam ettiği Üzüde Futbolcuların İisanları İptel edilir. Sonrasında kendisini Muğla Kulübü İster, aynı zamanda Ödemiş Kulübü de kendisine taşptır. Peş peş çekimlerin ardından kendisi Gençlik Spor'da kararlılar ve İşansını oraya alındır,

KULLİYAKAN KULÜBÜ TRANSFERLERİ, SEN DURUMU FENERBAHÇE

Kara Bekir, Gencikspor'a girdikten kısa bir müddet sonra bu kararından pişman olur. Çünkü takımda kendisinden başka gelecek vadeden futbolcu yoktur. Bütün takımın yükünü omuzlarında hissederve ziyılmaya karar verir. Kendisinden dinniyonuz: "Tek başıma ben geldim, Nazilli Fabrikasına. Nazilli fabrikası takımı da o sene Sportoto'ya girmiş bir takım. Ondan sonra da Ödemiş'e imza atmışım. Ödemiş'ten de benim geri gelmemin sebebi okul müdürü sınıf geç de böyle gel dediğilığındır. Kayıt yapamam, dedi. Bize ortada kaldık. Muğla geçindik. Şimdi noktayı İşansı İsan'ın gittiği Ankara'ya, Buntar damış id yeri de imzalamış, biriniz vazgeçerse İşansını onaylanız. Fakat ikiniz de vazgeçmezseniz bu çocuk boykot olur, ceza olur. Ondan sonra Muğlalılar beni de aldılar, Ödemiş'e vazgeçmeyeceğim idin gittik. Bir şekilde orada kaldım."

"O sene ben Uşak'ta sondaydım 'Ve Akış Kadını Yarattı' isimli bir film verdii sinemada, onu seyrediyorum. Kestiler filmi, Altınova'dan Bekir," aranıyorsunuz lütfen kapuya" dediler. Film en güzel yeriydi, ben gitmemiyorum. Film başlıdı, tekrar anons geldi: 'Şu filmi eğit tadtır izleyelim, yannı da sene özel olarak izlenecektir, lütfen kapuya

gide.' dediler. Çıkam artık matbaacı Ayhan'ın arda seni üç adam bekliyor, dediler. Gittim. Üç adam, ellerinde bir zarf. Senin İzmir bölgesindeki Alın falan mağazanı izledik, seni İstanbul'a götürüreceğiz, dediler. Bir hafta sonra giderim, dedim bende. Bir hafta sonra tekrar geldiler. Beni aldılar İstanbul'a gittik. Sene 62-63. Neyse hiç unutmadım, Moda Lokantası var. Alışam yemeği yiyeceğiz. Yine balık mı gelecek acaba, diye düşündürdüm. Neyse orada yedik yemeği. Daha sonra menajer Ahmet Erol geldi, beni ona teslim ettiler. Fenerbahçe menajeri Ahmet Erol aslen Çırılı'dır. Ben onu bilmiyorum da, o beni bilmiyor. Beni Ödemiş'i sanıyor. Neyse biz orada üç-dört gün kaldık. İstanbul maçı oynamayacağınız. Beni görmek isteyenler. Daha sonra biz İstanbul maçı oynadık. Son 10-15 dakika kaldı. Ahmet Erol yan tarafta. Ben dedim abi, siz çok hızlı oynuyorsunuz. Hülya Koçaklı'nın kocası Selim Soydan, arkamda oynuyor o zaman. Mikro Mustafa var sol tarafta. Şeref Has santrafor, Lefter sol ağır, ben sağ ağır, sağ kanatta oynuyorduk. Fenerbahçe gülüşü bir takımı yanı. Neyse Ahmet Erol hadi, tamam dedi. Ben çıktı, soyunma odasına gittim, kolturdan geçtim. Kupalar var bir sürü. Onlara öyle baktım... Ahmet abi, Bekir hala selamnyorsun, çubuk düşunu yap, işiniz var, gitdeceğiz dedi. Arabaya bindirdi. Ahmet Erol'un arabasıyla otelle gitmek. Başka bir yer de bilmiyorum, bir otel bir kulüp. Büyük abillerin bana ilk tavsiyesi, kattıken profesyonel olmamam gerektiği oldu. Çünkü eğer olursam ve bu ligde devam edemezsem bir daha profesyonel lige dönüş yapamazdım. Mösüm Başalar, o zamanlar Fenerbahçe'nin kulüp başkanı. Kendisinin odasına gittim, yanında Dr. Derman Bey var. Bize odada iken Lefter elinde çökle odaya gitti, meşer maşını almaya gitti. Mösüm Başalar'ın elini öptü, undan sonra çıktı. Sonra başkan bize açıldı, 'Adama gavur derler bir de ama ben böyle sevgili futbolcu görümedim.' Sonrasında konu bana geldi. Başkan ne istedigimi sordu. Ben şartlanımı sıraladım: 'Hayderpaşa Uşesi'ne devam edeceğim, üç sene amatör kalacağım ve bana rezil olmayaçığım kadar para verebileceğim, yeterli.' Başkan bana bakın ve dedi ki: 'İşte şu adamın oynadığı futbolu bize hergeleler oynasa bize elzem olurum' dedi. Bir de şunun istedigine bak beyler! Tamamdır. Bu adam mağazanı açacak ve benim yanımda duracak.' dedi. Özcan Akkuş

o zaman Avusturya'ya gitti. Ben senin parayı vereceğim kulübten haric, Fakat kulübün bütün imkânlarından yararlanacağım, dedi. Ben de tamam dedim. Ondan sonra bana 20 bin lira daha para verdiler, anlaştık, o parayı da İş Bankası'na yedirdiler benim için. Hiç ellemedim o parayı. Ondan sonra Ahmet Erol'a dedim, abi benim canım saklıyor, Denizli'ye gitdeceğim. Ahmet Erol bana 'Sen Ödemiş'i değil misin?' dedi. Yok abi ben Denizliyim, oraya gitdeceğim dedim. 'Ya, kaç günden beri su arabanın içinde geziyoruz, insan bir söyle, git memleketine benzin veriyorum.' dedi."

AZİ OLLAHLAR

"Ahmet Erol'dan İzn aldıktan sonra Denizli'ye gelmeyeceğim ama arkadaşlarımlı da ziyaret etmek için ilk olarak İzmir'e Ödemiş'e indim, bir gün orda kaldım oradan da Nazilli'ye geldim. Nazilli'nin maçı var. Bizzat eski takım Sümerbankla Menderes Kulübü arasında olaçak maç. Arkadaşlarımlı bir ettiği için dayanamadım, futbol sevgimi de ağır bastı, maçta oynadım. Maçın ikinci devresinde kargı takımın kalecisi benim sağ ayaklı kendi, elimde vardı. Kaledi özerimden bir kalktı, aysa 90 derece diğer tarafa ters döndü. O zaman bütün gazeteler benim bu sakatlanmamı yazdı ama Ödemişli olarak yazıldı. Bu olayın üzerine takımın müdürü bana sahip çıktı. Fenerbahçe'den aldığı o 20 bin lirayı geri verdiler. İstanbul'a giderek İşansımı İptel ettiler."

"Bentim ayağımı skoya alındılar. Tabii lifler, bağlar, damarlar kopmuş. Kanamayı durdurmadan yaptıkları için ayağı çok istrap çektirdim, uyuyamıyorum. Sonra sigorta doktoru vardi o Almanya'da staj yapmış, bu tür vakaları yakından biliyor, aza benim ayağımı, ayağım simsiyah. İşine batırıyoğalar kan plamıyor. Ondan sonra ilaçları tedavi etmeye çalıştığı. Seni kurtarınsa bünçün sağlamlığı kurtaracak dedi bana. Tedavi bir sene sürdü. Kocakan ilaçları dahil ayağıma iyí gelebilecek her tedaviyi denedim, neler neler..."

Bu içi olayın ardından Bekir Sami Ertürk Ödemiş Uşesi'nden mezun olur. Ayağı iyileştiğinden sonra Tıcar İlimler Akademisi'ni kazanır, Ankara gider. Daha sonra okulu bitirir. 1970 yılında evlenir.

MELİH GARİPLER

1941 yılında Denizli'de dünyaya gelen Melih Garipler ilk ve ortaöğrenimini Denizli'de tamamladıktan sonra yüksekokrenim sınavında İzmir Tıp Fakültesi'ni kazanır. Çok çalışkan bir öğrenci olmasına rağmen Tıp öğrencimine devam edemez. Tıp fakültesinde devam mecburiyeti bulunması, maddi imkansızlıklar ve ailennin geçimini üstlenme görevinin üzerinde olması onun fakülteyi bırakarak, profesyonel futbol hayatı devam etmesini sağlar. Tıp fakültesini bırakmasına rağmen İktisadi İdari Bilimler fakültesine devam eder ve buradan iyi bir derece ile mezun olur. İzmir'e tüm ailesini taşır ve altı kardeşinin de iyi okullarda okumasını sağlar.

Çocukluğundan beri mahalle maçlarında boy gösteren Melih Garipler'i, ortaokulda iken Sarayköy'ün takımında oynatmaya başlarlar. Yakup Ünel o dönemde kendisini Yeşilspor'a almak ister ancak aralarında Sarayköy-Yeşilspor rekabeti bulunmaktadır. Melih Garipler takımını değiştirmek istemese de yurt parası ödeneceği için bir seneliğine Yeşilspor'a geçer. 58-59 yilla-

rında mezun olur ve tıbbiyeyi kazanır, fakat buraya ancak üç ay devam edebilir. Futbolla okul arasında bir seçim yapması gereklidir, kendisi çok üzüllererek de olsa maddi nedenlerle futbolu tercih eder.

İzmir İktisadi İdari Bilimler Akademisi'ni kazandıktan sonra Altınordu kulübünün seçimlerine katılır. O dönemde altı aydır futbol oynamamış olmasına rağmen denemelerde 45 dakikada takıma seçilir. Kendisinden dinliyoruz: "Biz o zaman zaten on lirayı bile bir arada görmemişiz. İki bin lira büyük para. Üç yüz lira ile geçiniyorduk biz orada. Yüz lirasını eve gönderirdim, yüz lirasını lokantaya verirdim. Yüz lira artardı. O denemeleri kazandım, tabi haliyle mukavele imzaladık biz, o kulübün futbolcusu olduk. Fakat tıbbiyeyi kazandım. Başta tıbbiyeye başlayınca üç ay antrenmana gidemedim, kulüp maaşı kesti. Yazı tura atmak zorunda kaldım. Burada benim iradeimin de kıymeti yok. Futbol demeye mahkûmum. Tercih hakkı olsa yine okul derdim. Tıp sınavına 1000 kişi girdi, sekiz on kişi kazandık imtihanı.

O zaman merkezi sistem vardı. Krediye müracaat ettim ama bir sene sonra çıkmıştı. Ama hiçbir zaman verdiğim bu karardan pişman olmadım, futbolu seçerek. Profesyonel futbolculuk o zamanın şartlarına göre yine yetiyordu. İzmir'de ev bulamıydık, kalabalık aile olduğumuz için. 1965 yılında yapmış olduğum transferlerle İzmir Balçova'dan ev aldım. 1959-60 yılları benim en formda olduğum devrelerdi, bugünkü şartlarında çok daha fazlasını kazanabileceğim, o dönemde iki üç transfer yapabildim ben. Şartlar ve mukaveleler çok kötüydü. İki sene mukavele yapıyordun, iki sene de kulübün kendi hakkı vardı. Seni iki senelik koşulsuz, şartsız, maaşlı mukavelene şart koyabiliyordu. İsterse satar, isterse bırakmazdı. Esir gibiydi. Dördüncü senenin sonunda satışa çıkıyordu. Kaç tane dört senemiz var, bir tane oyundan. Sekiz sene oynadık, iki defa transfer yapabildim. Benim kalitemdeki futbolcunun senelik değeri beş yüz milyar lira. Süper ligin, iyi takımın iyi oyuncusuydum. Her sene normal alığınız parıyla ev alındı..."

Denizlispor Yılları

Melih Garipler sekiz sene Altınordu takımında oynadıktan sonra Denizli'ye döner. Denizlispor'un ikinci senesinde 1967 yılında orada oynamaya başlar.

Oyunculuğun ardından da Denizlispor'un efsanevi antrenörlerinden biri olur. Çalıştığı yıllar boyunca takımda pek çok yeniliği başlatır: "Senelerce alt yapıda bulundum. Sonrasında da as takımda. Yönetim kurulu olsun, transfer kararları olsun hepsi benim elimdeydi. Dolayısıyla bir dokunulmazlığım vardı kulüpte. Selami Urhanlar, Mustafa Baysanlar hep elimi öper, daha sonra odalarına giderlerdi. Hocam derlerdi. Birbirimize saygımız vardi. Çok güzel bir iletişimimiz vardı. O dönemde maçları izlemeye gelen birçok eski futbolcu vardı Denizlisporlu, maçlarda tribüne alınmazlardı. Ben mesala yönetimde bunların kavgasını yaptım, bunlara 30 kişilik yer ayırttım. Yani birisinin bu kavgayı yapması lazımdı. Yoksa yönetici bunu kavramıyordu. Yöneticinin işi de zor. Şahsen ben yöneticilik yapmam, belki de profesyonel hayattan geldiğim için. Onlar gibi idareci olamayız biz. Ben mesela sekiz sene Altınordu'da oynadım. Benim hizmetlerim 45 sene Denizlispor'a. Altınordu beni çağırmasa gücenmem. Ama onlar o dönemde oynayan bizleri, öncekileri, sonrakileri, hepimizi çağrırdı. Adam mesela ta oradan beni buluyor. İlla geleceksin, eski futbolcular olarak o toplantıya yemeğe gideceğiz diye. Geçmişine bakmayan geleceğini göremez."

"Denizlispor'da idarecilik yaptığım zamanlarda mukaveleme söyle yapardım. 1) Benim futbolcumun maaşları ayın 10'una kadar verilecek. 2) Transfer ücretlerine karışmadım, o futbolcu ile idareci arasıydı. Ama ben maç kazanırsam benim ikinci maça kadar primimi ödeyeceksiniz, gerisini bana bırakın. Ama bunlar sarklığı anda istifa ederim, işten ayrılırmış. Benim bütün mukavelem buydu. Çünkü neden? Ben futbolcula çalışıyorum. Ben onun karnını doyurursam bana randıman verecekti. Ben teknik direktör olarak maaşını, primini vermezsem nasıl koş derim. Olur mu bu iş! Bunlar iki üç sefer yapılmadığında iki- üç defa istifamı verdim. Daha sonra yerine getirildi. Onun için teknik direktörün maddi ve manevi olarak güçlü olması gereklidir."

Neredeyse Milletvekili Oluyordum...

Denizliler tarafından çok sevilen Melih Garipler, bir ara politikaya atlıyormuş neredeyse. Bu ilginç hikâyesinin ayrıntılarını Melih Garipler anlatıyor: "1995 yılında milletvekili adayı oldum. Anavatandan. O zamanlar Basmacı genel kaptan. Aynı zamanda Anavatan İlçe Başkanıydı galiba, Feridun Basmacı. Onunla ilişkilerimiz çok iyidir. Şimdi oradan bir talimat geliyor, spor camiasından bir milletvekili istiyoruz. Telefon geldi eve bana Basmacı'dan. Hocam bir yazihaneye kadar gel, dedi. Ne yapmaya geleceğim, dedim. Böyle böyle bir durum var, dedi. Ya Basmacı, dedim. Anavatan partisinin binasının nerde olduğunu bilmiyorum, ayrıca ben böyle işlere karşıyım, dedim. Hep doğruya söyleyemediğiniz oluyor dedim. Ben nasıl yalan söyleyeceğim ki, dedim. O da bana 'Sen her şeyi ile aday gösterilecek adamsın!' dedi. Neyse en sonunda olduk, yedinci sıradayım. Birkaç köye gittik, kahveleri gezdik. Boyuna palavra. Seçimlerde benim önemdeki üç-beş kişi istifa etti, ben üçüncü sıraya geldim ben. Birinci ve ikinci sıradakiler milletvekili oldu. Neredeyse milletvekili seçiliyordum yanı. İyi ki olmamışım, çünkü bana göre bir iş değildi."

İlginç Maç Anıları

Hakemlerin başkan olduğu dönemde, mesela Turan Bahadır başkanken, Aydinspor'la bir maçımız var. O zaman aynı ligdeyiz Aydinspor'la. Bizim komşuluk ilişkilerimizin kötü gitmesinden ötürü o maçımızı Konya Akşehir'e aldılar. Biz Kafile olarak Akşehir'e gittik. Aydinsporla maçımız var. İki yakın şehir olduğumuz için bu maç bizim için iddialı. Maça çıkacağımız sırada en son teknik direktör (Turan Bahadır) konuştu. Çok müthiş bir konuşmacıydı, kendisinin acayıp bir hitabet gücü vardır. Elinde zarf ile soyunma odasına geldi, zarfları açtı. Bir tanesini bana verdi. İçinden 501 lira çıktı. Bu dedi, bu maçın primi. Bizim zamanımızda hiç önceden verilmiş prim yoktu ki. Bu çok büyük bir olaydı. Ben aldım parayı, zarfı yırttım, parayı cebe attım. Teşekkür ederim dedim. O da izah etti. Maç primleriniz dedi. Tabi maçı kaybettik mi geri vereceğiz. Bakın dedi, gördünüz mü kaptanınızın yaptığı hareketi? Zarfı yırttı, parayı cebe koydu, bu ne demektir: Bu parayı vermem demek-

tir, ona göre siz de kaptanınızı örnek alın, dedi. Maçı o gün 2-0 yendik ve para cebimizde kaldı."

"Yine Denizlispor'da geçen bir olayı anlatıyorum. Ekram Sevsay libero oynar. Ordu'da maça çıktı. Sahanın kenarındayız böyle. Ben teknik direktörüm, Ekrem kaptan. Kaptanlık bandını taktı koluna, kenarda isınıyor falan derken, takım sahaya çıkacak. Ekrem çizgide durdu. Tabi arkasına bakmıyor, boyuna isınıyor. Devamlı arkasına bakmaz koca boyyla hareketler yapardı. Tamam dedi, gazzadı gitti. Santraya kadar gitti böyle, sonra arkasına baktı, takım yok. Takım hala çizgide duruyor. Ondan sonra tabi herkes yattı yerlere gülmekten. Ekrem orada bekliyor, niye gelmiyorsunuz diye. E, sen takım capitani olarak baksana takım geliyor mu arkandan!"

"Bir de ben Altınordu'dayken yaşanan bir olayı hiç unutamıyorum. Altınordu'da ben ilk takımına girdim. İlk maçımız da o zaman Galatasaray'la. Galatasaray'da o zamanın Metin, Suat gibi önemli futbolcuları var. Kalede Turgay Şeref, Can Demirler falan var. Galatasaray'ın Galatasaray olduğu dönem. Çıktık fakat ben oynamadım. Şimdi orda Turgay degaj yapıyor olacak, Metin alıyor, oooo Metin güm diyorlar. Metin çakıyor golü. Maçta tam beş gol attı Metin. Maç 8-0 bitti. Ertesi gün benim futbol hayatım başladı. Karagümrük takım da Taraklı, Zekaili, Kadrili bir takımı. Galatasaraylı Kadri ilk 1958 yılında Karagümrük'e geçmiştir. Karagümrük o zamanlarda muhteşem bir takım yapmıştır. Bu sırada ben 18 yaşındaydım. Liseyi bitirdim, bir sene oynadım. 24 takımlı bir ligdi o. Her cumartesi pazar Ankara, İzmir, İstanbul'da oynardık. Onun için kadrolara 18 kişi değil, 24 kişi giderdi. Galatasaray'la yaptığımız maçta, sol açık mevkide başladım. Ben tabi çok iyi oynuyormuşum. Ben hiçbir şey hatırlamıyorum, neler yaptım. Ondan sonra birinci devrede beni içeri aldılar. Kenara alınmadığımıza göre iyiye doğru gidiyoruz demektir, dedim. İyi oynamazsan çünkü çıkartacaklar. Sonuçta 18 yaşındasın. O gün ben gol attım, 2-1 mağlup olmamıza rağmen eğer o gün orda o işi biceremeseydim, altı ay daha yedektim. Biz işi kıvırdık ve bugüne geldik."

"Bir de yine Altınordu'daydım, on sekiz-yirmili yaşlardaydım. Fenerbahçe maçına çıktık, ben tam da yıldızımın parıldadığı yaşlardaydım. Hülya Koçyi-

git'in eşi Selim Soydan, Lefter de orda. Baba Lefter. O zamanlar 39-40 yaşınd�다. Aramızda sanırım 19-20 yaş var. O son senesini oynuyor hemen hemen. Bizi taput gibi dışarı atıyordu. Bir köşede sıkıştırdı bizi Lefter. İki çalım attı bize, ikimizi de dışarı çıkardı. Burada tabi ben harika top oynamışım. Tabi biz o maçın içindeki olayları bilmiyoruz. Fenerbahçe'nin antrenörlerinden önce çıkıyoruz, devre arası oldu. Yılmaz oynuyordu 10 numara, Selim 6 numara, Lefter sol açık oynuyordu. Ben tabi burada fizik olarak da küçüğüm. Minyon tip, kilom 64. Ulan eşekler 250 gram adamlı başa çıkamıyor musunuz diye bağınyordu çalıştırıcıları. Utanın Fenerbahçeli olmaktan, dedi."

"22-23 yaşlarındayken bizim Altıordu' da bir teknik direktörümüz vardı, Yugoslav asıllı. O dönem Can Bartu İtalya'dan yeni gelmiş. Adam basketboldan futbola geçti. O elinde *fake atar gibi, sen giderdin, duvara çarpardın, o başka tarafa giderdi. Nerden çalım yediğini anlayamazdım*. Yugoslav çalıştırıcımız bana Can'la beraber oynayacaksın, dedi. Ama benim hiç markaj özelliğim yok. Hiç adam tutmuş değilim. Topu aldım mı her tarafa gider, pas atarım. Karşı taraf hep beni tutardı. Hatta bizim takımda herkes güldü. Melih Garipler Can'ı nasıl mark edecek diye. Nihayet olan oldu. On beşinci dakika 3-0 mağlubuz. Ben Can'ı hiç karşılımda görmedim. Şeytan gibi bir adam ya, hiç görülmeli. İstanbul'da oynuyoruz. En sonunda haber geldi çalıştırıcımız dedi ki: "Sen eskisi gibi oyna". Ondan sonra maça gol olmadı. Biz bir iki gol kaçırık. 3-0 bitti maç. Bir antrenörün yanlış kararı. Biz çıkışken halimize gülüyorduk."

İstanbul, Ankara Kulüplerine Gitmedim Çünkü...

Kendisinden dinliyoruz: "Benim İstanbul takımlarına gitmemi aslında oylar engelledi. İkinci senemde Galatasaray bana talip oldu. O zamanlar Ankaragücü de çok iyi bir takım. O zaman MTA'da iş verdiler. O zaman ben 700 lira maaş, 20 bin lira transfer ücreti aldım. Fakat Altınordu ile iki senelik anlaşma var ya, iki sene de kulübün hakkı olduğu için dört seneden sonra satılıyorsun eşek misali. Satışa çıkardılar beni, Altınordu kendisi giremiyor satışa. Sen malını satarken mal sahibi olarak giremiyorsun fakat Altay'ı soktu. En büyük parayı o verdi. Altay da bana

Altınordu'nun verdiği 700 lira maaşla, 20 bin lirayı verdi. Üçkağıtçılık yani, satışa geldik. Ankaragücü de MTA' da iş veriyordu bana, en az 1000 lira alırsın. 1400 lira maaş veriyor, 40 bin lira da transfer ücreti veriyor. Oraya da gidemedik. Ondan sonra bir dört sene de kaldım Altınordu'da. Sonrasında Denizlispor'a geri geldim. İyi de oldu. Az çok para kazandım. Altıordu'da, 23 yaşında, beni kaptan yaptıklar. 30 yaşında bir sürü adam varken, sırı talimatnameyi bildiğim için ben kaptan oldum.

Kimler Geldi Kimler Geçti

Melih Garipler'e Denizli'de iz bırakmış futbol adamları kimlerdir diye sorduğumuzda şu cevabı alıyoruz: "Kaleci Erol Basmacılar, sağ bek Saki İzmir'de, Büyük Bülent sol bek İzmir'e, Küçük Bülent Ankara'da sağ bek, Ekrem Denizli'de, sonra Melih Garipler Kuşadasında, sağ açık Güngör Denizli'de, Sait Erol İstanbul'da, Feridun Öz rahmetli oldu. Şükrü santrafor rahmetli oldu O da. Piç Ali dediğimiz Ali Güneş. Ali Güneş İzmir'de. Bir de Atı var, futbol federasyonunda görevli O.O da sağ İzmir'de. Denizlispor'da adı geçenler dendir. Şimdi diğer futbolcular Denizlispor'dan öncesi: İnanç abi. Denizlispor'da orda oynamadı. Antrenörlük yaptı. Alt yapıda bulundu. Hakikaten futbol olarak çok beğendiğim müthiş bir futbolcudur. İnanç abi kafası çalışan biri olsaydı O İzmir'de ilah olurdu. Bizim örnek aldığımız futbolcuları ama ben onun kadar iyisini görmedim. Ben de çok teknigimdir ama İnanç abi benim beş mislim kadardır.

"Biz o zaman zaten on lirayı bile bir arada görmemişiz. İki bin lira büyük para. Üç yüz lira ile geçiniyorduk biz orada. Yüz lirasını eve gönderirdim, yüz lirasını lokantaya verirdim. Yüz lira artardı. O denemeleri kazandım, tabi haliyle mukavele imzaladık biz, o kulübün futbolcusu olduk. Fakat tibbiyeyi kazandım. Başta tibbiye başlayınca üç ay antrenmana gidemedim, kulüp maaşı kesti. Yazı tura atmak zorunda kaldım. Burada benim irademin de kıymeti yok. Futbol demeye mahkûmum. Tercih hakkı olsa yine okul derdim. Tıp sınavına 1000 kişi girdi, sekiz on kişi kazandık imtihani. O zaman merkezi sistem vardı. Krediye müracaat ettim ama bir sene sonra çıktıı. Ama hiçbir zaman verdiğim bu karardan pişman olmadım, futbolu seçerek. Profesyonel futbolculuk o zamanın şartlarına göre yine yetiyordu. İzmir'de ev bulamıyorduk, kalabalık aile olduğumuz için. 1965 yılında yapmış olduğum transferlerle İzmir Balçova'dan ev aldım. 1959-60 yılları benim en formda olduğum devrelerdi, bugünün şartlarında çok daha fazlasını kazanabileceğim, o dönemde iki üç transfer yapabildim ben. Şartlar ve mukaveleler çok kötüydü. İki sene mukavele yapıyordun, iki sene de kulübün kendi hakkı vardı. Seni iki senelik koşulsuz, şartsız, maaşlı mukavelene şart koyabiliyordu. İsterse satar, isterse bırakmadı. Esir gibiydi. Dördüncü senenin sonunda satışa çıktıı. Kaç tane dört senemiz var, bir tane oyundan. Sekiz sene oynadık, iki defa transfer yapabildim. Benim kalitemdeki futbolcunun senelik değeri beş yüz milyar lira..."

YALÇIN GÖKSEL

1951 yılında Çelikspor'la futbol hayatına başladı. Daha sonra Yeşilspor'a geçti. Yeşilspor'a geçen Yalçın Göksel Çelikspor sendeledi. Çelikspor'un kaleşini iki kişi tutuyordu, biri Yalçın Göksel diğer Koca Fahri (Fahri Ergür). Yalçın Göksel Yeşilspor'a geçince iki takım birleşerek Çelikyeşilspor oldu.

1961-1962 yıllarında Ankara Birinci Lig PTT'de futbol oynadı. Daha sonra Denizlispor'da Ahmet Dartar'la oynarken sakatlanması nedenyle futbolu bıraktı. Lefterler, Turgaylarla birlikte oynadı. Daha sonra yine sakatlanması sebebiyle askere gitti. 1968 yıllarında Denizlispor'da oynarken, Göztepe'den gelen Kaled Nevzat Uysansı olduğu için kendisine bir ricada bulunarak futbol oynamasını söyledi. O zaman Beykoz-Sarıyer şampiyonluk maçı oynanıyordu. Denizlispor ligde altıncı sırada idi. Fuat Özmen o dönemde Yalçın Göksel'e "Hadi Yalçın noldu; futbolu bırakmışsun, hadi Beykoz maçına gidiyoruz" der. Kendisi de "Beş senedir futbol oynamadım ya abi rezil oluruz" demiştir. O zamanlar Beykoz şahane bir takım ol-

duğunu ve antrenörün Altan Şantepe beraber maç yaptıklarını söylemiştir.

Türkiye spor gazetelerinde, Türkiye'de liglerinde tek gol ile bitiren kaleci, "Uçan Kaleci" olarak adı geçmektedir.

Beykoz'un Yöneticisi Osman Bey Yalçın Göksel'i o dönemin parası ileelli bin lira transfer ücreti teklif etmiştir.

Izmir'in bütün gözde takomlarının geldiğini, onları yenerek futbol oynamaya devam ettiler. Daha sonra Ankara PTT'ye giden Deli Yalçın ve Koca Fahri Denizlide'ki takıma çağrıldı. Ancak Fahri Ergür gelemediğini, kendisinin gittiğini ifade etti. O zamanlarda Mustafa Ertan Ordu Milli takımındaydı.

O yıllarda futbol sahaları yağmur yağdığı zaman balığa döner, ıslanan toplann ağırlığı on kiloya kadar bulurdu. Toplar lastikli olup, şişirildi ve daha sonra toplar gerdirilerek bağcıkla sıkılırdı. Deli Yalçın'ın ifadesi ile toplar askeri potin gibiydi. Ayakkabıları ise önleri çelik, altları civili Krampondan

olurdu. Yandan civileri çıkardı. Şimdi malzemeci diye tarif ettiğimiz o zaman çekici ve örs ile sahanın kenannda beklerlerdi. Soyunma odaları ise sahanın dışındaydı. Banyo Denizli Askeri Gazinosunun olduğu yerde yapıldı. Maçlarda lif kopması, adele ezilmesi gibi sakatlanmaları normaldi.

Futboldan ayrı okullar arası Türkiye Gülle atma 4.liği de vardır.

Yalçın Göksel kafasına estiği zaman futbol oynaması ve çok hareketli bir futbolcu olması nedenyle kendisinin "Deli Yalçın" lakabıyla tanındığını ifade etmektedir. Hatta Denizlilere sorsanız Yalçın Göksel kim diye pek bilinmez ama "Deli Yalçın" denildiği zaman tanındığını belirtmiştir.

ÜNVER CENGİZ

1943 yılında Denizli'de doğmuştur. Futbola İlkokul çağında başlamıştır. Futbola olan tutkunluğu nedeniyle İlkokul dördüncü sınıfı sınıf tekran yapmak zorunda kalmıştır. İlkokuldan mezun olduktan sonra bir sene okula ara vermiştir, ortaokul döneminde yine sınıfı kalmıştır. Ortaokuldan sonra Denizli Ticaret Lisesi'ne gitmiştir. 1963-1964 eğitim öğretim yılında mezun olmuştur, okulun ilk mezuniyandır.

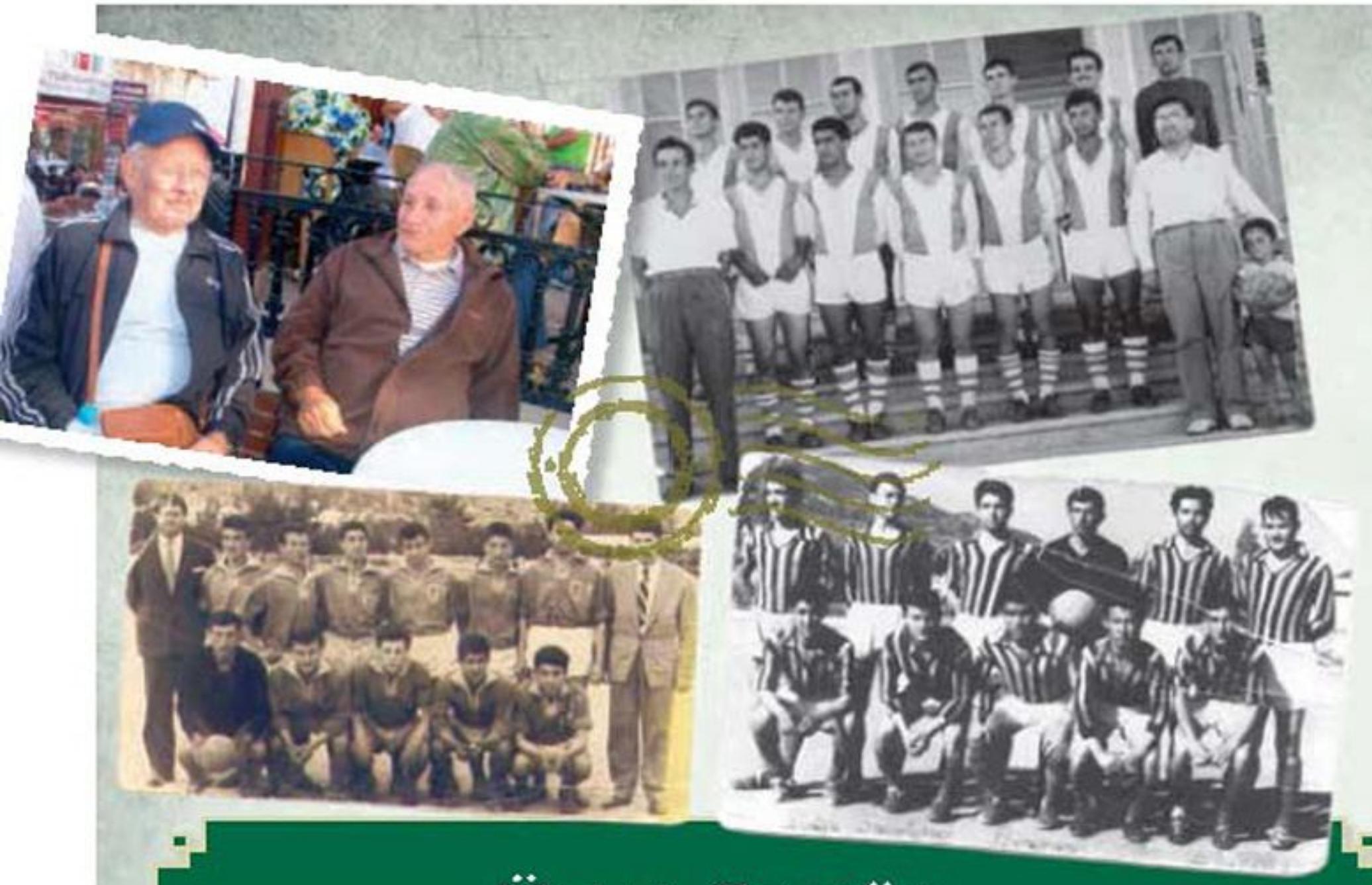
Ünver Cengiz ve arkadaşları, her gün işenin bahçesinde top oynarlar, bir gün (rahmetli) Yakup Önel kendisini ve Vedat adlı arkadaşını yanında çağrıır. Onlara, Yeşilspor'da antrenmanlara gitmelerini söyleter. Onlar da bu teklifi kabul ederler. Ünver Cengiz'in ağızından dinliyoruz:

"Yeşilspor'un genç takımında oynamadığımız dönemlerde Yeşilspor'un genç takımına gitmek son derece önemlidir. Büyüük, çok kaliteli futbolcular takımdaya almaktaydı. Bu arada babam futbol oynamamasına karşı idd. Saklı saklı antrenmanlara giderdim. Inancı

Tekir, Yörük İrfan(rahmetli), Oğuz Özden, Mehmet Akbaş, Kaled Muzaffer, Ertan Çubukçu, Erdal Çubukçu, Ohat Kaşikçi, Falk, İsmail abiller(Dabanoğlu) ile top oynamak büyük bir zevkti. Yeşilspor'un sonlarına doğru bu isimlerle top oymadım. Yeşilspor daha sonra Çelik sporla birleşerek Çelikyeşilspor oldu. Bu takımda da yıllarca top oynamadım. Daha sonra Çelikyeşilspor ile Pamukkalespor birleşerek Denizlispor takımı kuruldu. 1966 yılında profesyonel olarak gayret gösteremeye başladım. O dönemde takımda çok değerli insanlar görev yapmaya başladı. O yıllarda Denizlispor'un bütün futbolcuların mahalle esnafı tarafından çok sevildi, berberinden manavına esnaf, örnelerini onlara bedava verirdi."

Ünver Cengiz, çalışma hayatı 1973 yılında Gençlik Spor İl Müdürlüğü'nde daha önceki ismiyle Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü'nde Muhasebe Şefi olarak başlamıştır. Yirmi beş sene dört ay çalışmaktan sonra, 5 Ağustos 1996 yılında emekli olmuştur. Denizlispor Kulübü'nde Kulüp Müdürü

olarak on beş sene görevde bulunmuştur. Şuanda ikinci emekliliğini sürdürmektedir.

ÜNAL ERGÜR

Futbol hayatına ilkokulda mahallelerde top oynayarak başladı. Özlemle anlığı futbol günlerini kendisinden

"1950 yılında futbol oynadığı gündelerde, Yakup Ünal, hem hocalık hem de finansörük yaparken Yeşilspor Uğın en büyük takımı konumundaydı. O dönemde ben Denizli'de ayağıma göre ayakkabı bulamadığım için İzmir'e ayakkabı diktirmeye giderdim. Melih Garıpler sınıf arkadaşdım."

Profesyonel anlamda futbola başlama hikayesi "Bir gün üç arkadaş stada gittik. Statta seçimler varmış, Karabekir'den ayakkabısını istedim ben de seçimlere katıldım. Tüm hünarlarımı sergiledim. Takımın yöneticisi ve İdareci Bekir Karabulut idi. O seçimden sonra Yakup Bey bana yanına geçirdi, gereklü evrakları getirmemi istedti. Ben babam izin vermez dedim, düşündüm taşındım ne yapabilirim diye. Babamın imzasını taktır ederek evrakları teslim ettim, ılsanım şkanıldı ve ilk kez birde oynamaya başladım."

Ünal Ergür döneminin maçlarının çok renkli olduğunu belirtiyor. 1957, 1958 yıllarında kendisinin futbola başladığı lise yıllarında okul yönetiminin futbolla çok da sıcak bakmadığını sözlerine ekliyor. Bir gün Ergür'ün babasını okula çağırırlar, görüşmenin ardından bebeği kendisine "annen oğlum bırak oynaması şu futbolu okulundan şikayet geliyor" der. Futbolu çok seven Ünal Ergür babasının sözünü dinlemeyip babasının adına düzenlediği basitleştirme ile Nazilli'de oynamaya başlar. Nazilli'de bir öğrenci yurdunda kalır. Denizli'nin ekoline Nazilli'de en çok dikkatini çeken orada futbolcunun ve sporcuğun kıymetinin çok iyi bilinmesi olur. Nazilli'de Aydın bölgesi ile moltoş bir rekabet vardır. Nazilli takımında üç sene oynar, 1960 yılında futbol yüzünden İsmiye bir yilera verir. 1961 yılında okuldan mezun olur, Mezuniyetinin ardından hayatın gereklilikleri daha ağır basar ve futbolu bırakarak Ankara'da yükseköğrenimine başlar. Yüksekög-

reniminin ardından Manisa'da askerliğini yapar. Kendi deyişimle asıl futbolu askerde görür.

Ünal Ergür 1961 yılında futbolu resmen bırakır. Halen iyi bir futbol seyircidir.

HAYATI TAVASLIOĞLU

Hayati Tavaslioğlu 10-11 yaşlarında amatörce futbol oynamaya başlamıştır. O dönemin futbolunu Tavaslioğlu'nun ağzından dinliyoruz: "Yesitporun futbolcularının çoğu Denizli liselerinden çıktı. O dönemde lise maçları büyük sahada yapıldı. Lise yıllarında şampiyon olurlardı. Yaşlı ponda futbolcular çok hırslıydı, en yalon sıra arkadaşları bile maç esnasında birbirini sakatlayabiliirdi. Onal, Engür, Melih Garipler, Ertan Çubukçu, Sarayköyü Metin, Yaşar, Cihat Kaşkoç, Şeref, Karabekir, Atilla Bozbepe sınıf arkadaşlarımdır."

Tavaslioğlu, futbol oynamaya sabah saat dokuzda beşlikdikanni 12'ye doğru çok yorulduklarını, ama sonrasında yorgunluk denen bir şeyin kalmadığını ve ilk 0ç saat kadar daha futbol oynamak kadar futbolu sevdiklerini söylüyor.

O dönemin futboluna yakından tanık edenlerin söyledigine göre, Hayati Tavaslioğlu'nun en büyük özelliği ayağıyla istediği her tarafta top atmama

sydi. Ayağın hakimiyeti çok güçluydu. Kendisinin anlatığı üzere, bu sebepten Dell Yalçın (Yalçın Göksel) maçtan önce kandisini çalıtmamasını istemiş.

Hayati Tavaslioğlu dönemin takımları söyle anlatıyor: "1952, 1953 yılında Menderesspor vardı, amatör bir kulüp. Daha sonra Esnafspor kuruldu. Esnafsporun yöneticileri beni Esnafspora çağırdı. Esnafspor o zamanlar ilk defa el yazısı ile eşofman yapmıştı. Bana da hiç gıyılmemiş el yazılı eşofman vereceklerdi. Nüfus kağıdını alıp babamın izin vermeyeceğini gözü alarak kulübe gittim. Kulübe oynayan Mustafa Bey babamın izin vermeyeceğini söyledi ve ben de bu sevdadan vazgeçtim."

O dönemde Üniversite sınavlarına tek tek derslerden giriliyordu. Ben, bp okumak istiyordum. Fakat allem bp okumama da izin vermeyecekti, biliyordum. Fen Edebiyat Fakültesine kayıt yaptırmaya giderken 0ç arkadaşımı gördüm. Arkadaşım kayıt yapacağı dosyayı elinden alarak bp bölümünü

kaydımı yaptırdım, böylelikle bp bölümünde öğrenimime başladım. Alımın bp okumama karşı olması ve beni Denizli'ye gelmem için sık sık çağrımalar sebebiyle bp okumayı bırakdım.

1963 yılında askere gidiip ikinci sınıf askerlik yapan Hayati Tavaslioğlu, 1965 yılında evlenerek futbolu bırakmıştır.

CİHAT KAŞIKCI

02 Aralık 1941 yılında Denizli'de doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini Denizli'de yaptı. Yüksek tahsilini Ankara Hukuk Fakültesi ve İktisadi Ticari İlimler Akademisinde tamamladı. 13.05.1972 tarihinde evlendi. İki erkek çocuğu, iki gelini (kendi deyimleyle kazan) ve iki erkek torunu vardır.

Futbola küçük yaşlarda mahallelerindeki bahçelerinde oynayarak başladı. Denizli Lisesi 4A sınıfı takımımda top oynarken onları seyretnmeye gelen Yeşilspor kulübü başkanı (Cihat Kaşıkçı'nın deyimiyle Denizlispor'un herseyi) Yalcıp Ünel'in dikkatini çekmişdir. Futbol hayatı kendisinden diniyoruz. "Maçtan sonra yanına gelerek 'Evet Yeşilspor'da Futbol oynamak istersin?' diye sordu. Ben de 'Seve seve' dedim. Lise bindi sınıftızken Yeşilspor kulübünde lisanslı futbolcu olarak dört sene futbol oynadım. Yüksekokula gitince futbolu bıraktım. Yedek subayı yapıp geldikten sonra da Denizli'de bıçarete atıldım. 1975 yılında Denizlispor'da yöneticilik yapmaya başladım. Bu seneler Denizlispor'un

en zor günleriymişti, takım uzun yıllar 1. lige şampiyonluğu için mücadele etmiş, başarı olamayınca sahip olamamış, adeta yöneticiler tarafından tark edilmiş durumdaydı. Denizlispor'un geçirdiği zor dönemleri ve ilginç deplasman anılarını Cihat Kaşıkçı anlatıyor:

"O dönemde Kemal Bağbaşı Topal Kemal (rahmetli), İnanç Toker ve ben her deplasman öncesi para dilemeye okuyorduk. Deplasmana gitmek için şirketler araba dahi vermiyorlardı. Hatta bir Konya deplasmanında kafile olarak Kontaş Firmasının otobüsü ile normal yolcular gibi bilet alarak Konya'ya gitmiştik. Otoganda otobüsten indikten sonra, Ekrem Sevsay ve Güngör Sabancı birlikte arası gündüz dönen bilet almaya sabırsız阻止された。 Danışmadı konugurken bir bayefendi yanımıza geldi: "Siz kocakoca bir kulüp sunuz özel bir otobüs bulamıyor musunuz?" diyecek alayı bir tırıla tırıla dalga geçti. Bütün de otobüs kralama paramızın olmadığını söyledik. Mağar o arkadaş aynı zamanda Konyaspor Baş-

kani ve Kontaş Firmasının sahibi imiş. (Kemal Bey) Aramızda şöyle bir sohbet geçti: Bize 'Size' yanın farklı yeneriz' dedi. Bütün de 'iman kuvveti ile oynuyoruz biz siz yeneriz.' diye onlarla şaka låştık. "Eğer siz biz yeneseniz ben en iyİ arabamı tâhsî edip siz Denizli'ye bedavaya uğurlayacağım." dedi kulüp başkanı Kemal Bey. Tabii biz bunu pek ciddiye almadık. Ertesi gün maçaştan biz galip olduk, çocuklar duşlarını aldı. Stat diana oktuğumuzda süper bir araba başında Konyaspor Başkanı ile tokalaştık. Başkan bana aynı şunu söyledi: 'Ben sözümü yerine getriyorum Allah selamet versin.' , 'Bu futbolculannla iftiharet' dedi, biz de gülle oynaya bedavaya Denizli'ye geldik."

Başka bir anısını anlatıyor: "Yine bir deplasman için otobüs temin edemedik. Kayseri'ye gideceğiz. Çare olarak özel arabalarımızla gitmeye karar verdik. Futbolculardan Ali Rıza, Mehmet Ciritboğa, İnanç Toker ve benim arabamla Denizli'den ayrıldık. Geceyi Konya'da geçirdik, sabah uyandığımız

da yerde 15-20 santim kar var ne yapacağımızı şaşardık. Kayseri'ye ulaştık. Maçtan sonra tekrar yola koymadık, çok zor koşullarda sabaha kadar yolculuk yaparak Denizli'ye gelebildik. Çünkü kafile başkanı olarak bütün yük benim üzerinde idi."

"1982-1983 sezonu başlamadan evvel bir gün Doğan Demircioğlu (rahmetli), Ahmet Dartar (rahmetli), MÜdat Keleşci ile birlikte eski Mantar Restoran'da buluştuğum ve Denizlispor'dan bahsettim. 'Sen çok beceribisin, biz tekrar Denizlispor'u eski günlerine döndürmek istiyoruz, hatta şampiyon olacak bir takım kadro kurmak istiyoruz, bütün mesuliyet senin Ozerinde' diyerek topu benim Ozerime attılar, ben de 'Ver gücümle çalışınım' dedim."

1982-1983 yılı sonunda Denizlispor şampiyonluğa ulaştı. Çihat Kaplıoğlu, 1957-1962 yılları arasında Ankara'da okurken Denizlispor maçlarına katıldı. Amatör olarak Yeşilspor'da oynadı. Sonra aynı yıllarda Çelikspor'da

oynaydı. Sonra bu iki takım birleşerek Yeşilçelikspor oldu. 1974-1990 yılları arasında Denizlispor'da yönetimciliğ yapan Kaşkıcı, o dönemin futbolcuların kaptanı İnanç Toker, Yörük İrfan, Onal Ergür, Fahrı Ergür, milli hakem Oğuz Özden ile takım arkadaşları idi.

Çihat Kaplıoğlu ile yelpazemiz güzel sohbetimize son verirken bizi gülten söyledi: "Çok emek verdim, bir sezon boyunca sporla yatap sporla kalktım, işlerimin bile aksadığı oldu. Genek maddi gereklilik manevi olarak çok yaruldum. Heyaburda en mutlu olduğum günden beri Denizlispor'un şampiyon olduğu o gündür. Ama her şey halil olsun..."

"Çok emek verdim, bir sezon boyunca sporla yatap sporla kalktım, işlerimin bile aksadığı oldu. Genek maddi gereklilik manevi olarak çok yaruldum. Heyaburda en mutlu olduğum günden beri Denizlispor'un şampiyon olduğu o gündür. Ama her şey halil olsun..."

ALNUR KALEMCI

Alnur Kalemci 1946 yılında doğmuştur. Kendi deyimyle, Alnur Kalemci'nin doğduğu yıllarda profesyonel futbol daha henüz başlamamıştır Denizli'de. O dönemde yan profesyonel olan amatör gecidde oynanan bir futbol liginin olduğunu belli bir Kalemci, 1957 yılında Türkiye'de profesyonel futbolun tam manastıyla başladığını belirtiyor. Kalemci'ye göre, o yıllarda futbolculara lyl gitze bakiymişti, Inanç'a göre okumayan haylaz çocukların futbol oynamaları pek zorlu, futbol sadece bir hobî olarak oynanabiliyor.

Alnur Kalemci ile yaptığımız keşifli sohbette bize o dönemin futbol hayat ve futbolculann o dönemdeki koşullarını açık yüreklikle anlattı. Kendisinden dinliyoruz: "O zamanlar, futbolcuların herçiklerini kulp yinelediler kendi ceplerinden karglıyordu. Futbolculann kramponları bugünküinden çok farklı bir tarzda yapılyordu. Ayakkabıların altından deri ve kosesle parçalanıyla öst öste halkalar şeklinde kesilip tabana çakılmasıyla yapılan bu

kramponlar bingök sakatlığı sebebiyle verebiliyor. Çivilerden çakıldığı ldn maça çogu zaman okuyor, Futbolcunun ayağına gitrebiliyor. O dönemde sahanın kenarında şimdilende malzemeden olasık bulunan kişi, yanında bir çelç ve bir örs bulundururdu. Futbolcular işlerinden valit bulabiliyorlarsa antrenmana gelirlerdi. Valit bulamazlarsa hiç antrenmansız maça gitlerdi."

Kalemci; 1952, 1953 yıllarında Denizli'de altı, yedi tane takımın olduğunu söylüyor: Merkezengülspor, Pamukkalegençlik, Yıldızspor, Karagöç, Yeşilspor ve Denizli'de askerlik yapanlardan oluşan bir askeri takım. O yıllarda esas çekismenin Yeşilspor-Karagöç arasında olduğunu belli bir Kalemci, Denizli'de askerlik görevini yapmaya gelen gençlerden oluşan futbol takiminin da lyl bir takım olduğunu sözlerine ilave ediyor.

1957 yılında Türkiye'de ilk profesyonel lig kurulur. 1965 yılında da lyl lig kurulur. 1966 yılında Denizlispor

lndi lige katılır. O dönemde futbolçilerne herhangi bir takım müracaat ettiğinde, o kentin ekonomik durumuna ve ulaşım kolaylığına bakarak federasyon yetkilileri kararlarını verirler. Denizli bu kapsamda uygun bulunarak lycl lige alınır. O dönemin futbol federasyon başkanı Orhan Şahin Apak'tır. Futbol sporunun o günden bugüne çok aşama kaydettiğini belli bir Kalemci, dönemin şartları söyle anlatıyor:

"O yıllarda stat zeminleri baspraktı. Kişi koğullarında sehada yağmur bittiği, saha göle dönerdi. Maçın önemine göre maç ya ertelenir ya da oynanır. O günün toplan meşinden yanı deriden yapılır, önce tersten dikkir, daha sonra topa silip eklenir, ardından top sıkıştırıldı. Şimdi şenlik toplarında su geçingenliği yok, suyu almıyor lerd. Meşin toplar, yağdı havalarda bir hayatışer, futbolcunun güdü olası o zamanlarda daha lyl ortaya çıkardı. O dönemde tek topla maç oynandığı ldnstattan top düşen kaçıtu zamanın hakem

oyunu durdururdu. Top alınıp gelindiğinden sonra oyuna devam edilirdi. Seyirci çok düşük ücretlerle maça girerdi. Eşler, kadınlar maçlarda izleyici olarak pek yoktu. Hakemler pek donanımlı değildi. Sarı kart, kırmızı kart diye bir şey yoktu. Futbolculara ihtar verilirdi. Futbolcunun ikinci ihtarına göre dışarı atma ya da oyundan ihraç etme cezası vardı. O zamanlarda Denizli'deki maçlarda futbolcular hakemlerle çok kavga ederlerdi. Hakemlerden nakavt olan, hatta hastanelik olanlar da vardı. Hakemi döven futbolcu üç-altı ay gibi bir süreyle müsabakalardan men cezası alırıldı. Ancak aynı futbolcu cezasi dolmadan kardeşinin adına ya da abisinin adına futbolcu kartı çıkartıp maçlara devam ederdi. O dönemin maçları bu dönemlere oranla daha keyif veriydi. O dönemdeki çocukların maçlara para vermeden girmek için şimdiki top toplayıcı gibi maçlara girerlerdi. Ancak sahanın kenarında değil kalenin arkasında beklerlerdi.

Alnur Kalemci bir maçtaki anisini anlatıyor: "Sümersporla Buldan maçında top toplayıcısıyım. Top kaleden girip (filenin ağıları elle örülüdüğü için) fileden geçti. Gol sayılmadı. Yan hakem de olmadığı için hakem(orta hakem) orta sahadaydı, topun gol olduğunu görmedi, aut kararı verdi. Dönemin hakemleri 90 dakika boyunca koşmuyorlardı. Santra ve orta sahanın olduğu yerlerde bekliyorlardı. Gol olmayınca ben hareketlendim. Kaleci benim hareketlendiğimi görünce "döverim bak çocuk seni, direğin içinden geçti demeyeceksin." dedi. Sonra yardımcı hakem ve orta hakem kararsız kaldı ve vuruş gol sayıldı. O zamanlar sekiz, dokuz yaşlarındaydım. 1.85 boylarında ki kaleciden fiili bir hareket bekliyordum. Tabi bir şey yapmadı."

Futbolcuların o dönemdeki kazançlarını Kalemci şöyle anlatıyor: "O dönemde para faktörü ikinci planda kalmaktaydı. Denizli'nin amatör kulüplerinde parlayan futbolcular İzmir, Ankara ve İstanbul kulüplerinde Fenerbahçe, Beşiktaş, Kasımpaşa gibi kulüplere gönderiliyorlardı. O yıllarda önemli futbolcular vardı. Örneğin İnanç Toker İzmir-Kültürspor'da futbol oynamıştır. Kendisi o takıma geçerken 4250(Dört-binikiyüzeelli) lira transfer ücreti almıştır. Bu miktar, o zaman için çok değerli

bir paraydı, bu zamanın 250-300 bin lirasıydı. "Deli Yalçın" lakaplı Yalçın Göksel, Ankara'ya transfer olmuştu. Melih Garipler, Denizlispor'un eski kaptanı, eski çalıştırıcıydı. O da Altınorlu kulübünne gitti. Bu futbolcular o dönemlerde ekmeklerini futboldan çıkartıyordu. Amatör kulüplerden çırkamayan futbolcular buradaki kulüplerde kalıyordu. En fazla Yeşilspordan Sümerspor'a geçiyorlardı. Futbolcular için iş garantisini denilebilir."

"O yıllarda bir de mahalle maçları olurdu. Maçlar, ikişer taştan kale ile yapılmıştı. Takımlar, iki takımın en iyi oyuncularının "aldım, verdim" yaparak oyuncuları seçmesiyle kurulurdu. Delikliçinar İstiklal ve Saltak mahalleleri Denizli'nin en kuvvetli mahalle takımlarındandı." Alnur Kalemci 13 yaşlarındayken Gürcan mahallesinden transfer teklifi almış ve dönemin adedi olduğu üzere okul bahçelerinde yapılan mahalle maçlarında oynamış. Yüksekögrenimini İstanbul Üniversitesinde yapan Kalemci, üniversitede okurken fakülte takımında yer almış ve hayatı boyunca futbolla ilgilenmeye devam etmiştir. Kalemci, halen kendi eczanesini çalışmaktadır.

"O zamanlar, futbolcuların harçlıklarını kulüp yöneticileri kendi ceplerinden karşılıyordu. Futbolcuların kramponları bugünden çok farklı bir tarzda yapılmıyor. Ayakkabıların altından deri ve kösele parçalarıyla üst üste halkalar şeklinde kesilip tabana çakılmasıyla yapılan bu kramponlar birçok sakatlığa sebebiyet verebiliyordu. Çivitersten çakıldığı için maçta çoğu zaman çıkyor, futbolcunun ayağına girebiliyordu. O dönemde sahanın kenarında şimdilerde malzemeci olarak bulunan kişi, yanında bir çekiç ve bir örs bulundururdu. Futbolcular işlerinden vakit bulabiliyorlarsa antrenmana gelirlerdi. Vakit bulamazlar sa hiç antrenmansız maça çıkarlardı.

DENİZLİ ŞEHRENGİZİ*

Sen bir Tarihten yeryüzünün Denizlim,
Harman olsun toprağında güzelliğin.
Hey anımdan, o da simdi deyiliğin,
Dağların zümrüt yeşili, ovalar sarı benizlim,
Meralıktan, vatanımın Denizlim.

Çağlar boyu hep yurt olsun yaşattın,
İnsanları nimetlerle kuşattın,
Deyim olamız gecelerini hissettirin,
Üstte güray, otta ateş Denizlim,
Pamukkale'de sen boyas benizlim.

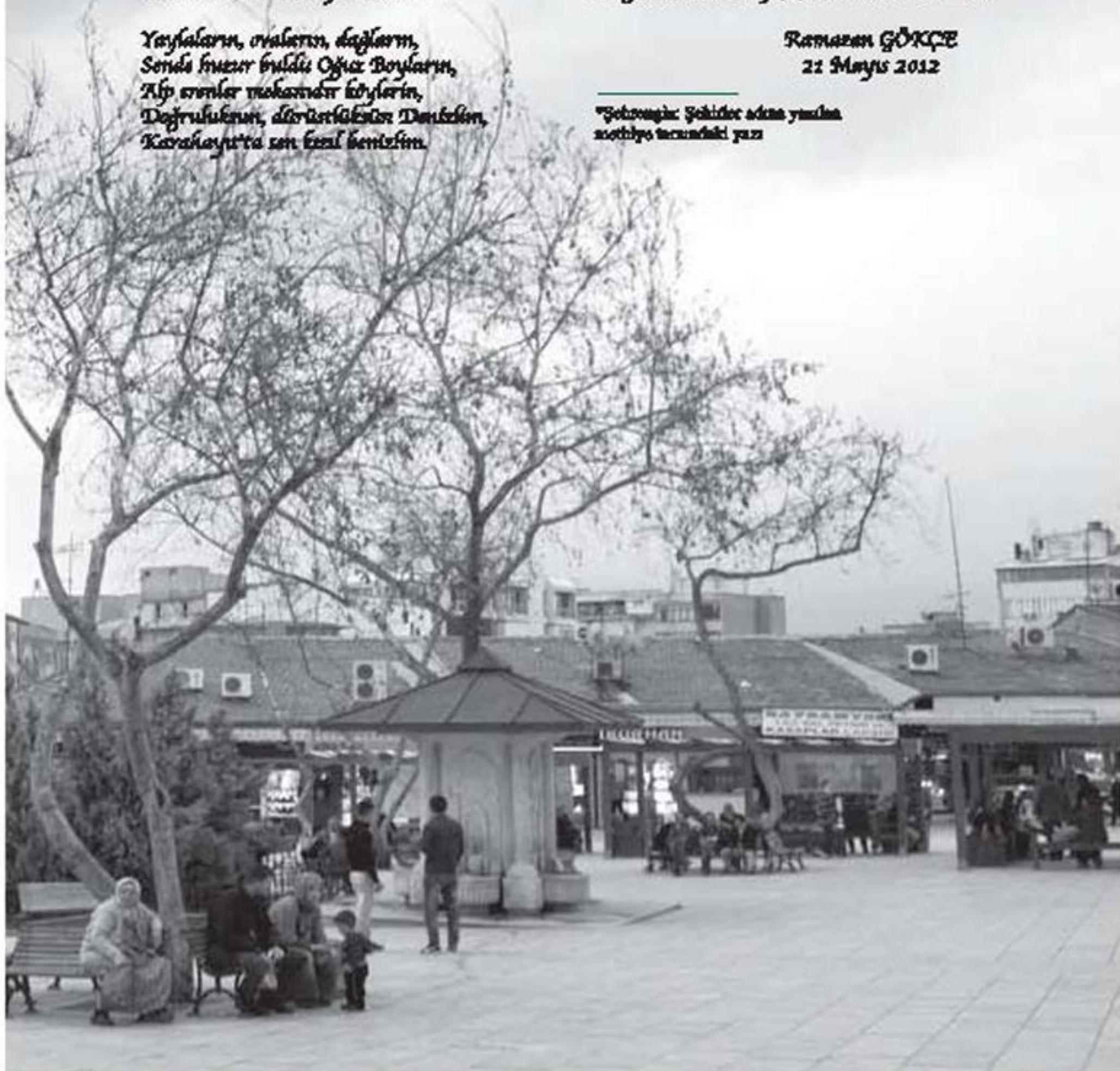
Yeryüzlerim, ovalerim, dağlarım,
Sonra hıncır buldu Öğret Boyalarım,
Akp evleri makamları kolyaların,
Dağruhınlara, dörtunkılıclar Denizlim,
Karahayırtta sen ferz benizlim.

Çelikta olsun şorlek ilmik dokundurun,
Tavşık olsun setir setir akundum,
Günü gelik zilif-i yare dokevden,
Özgürlikten, ayamılıkın Denizlim,
Kıl fadılarda sen gün benizlim.

Sımbalı sonu yadelerde aşı ile,
Mendümüs'in suşar sonu meşfe ile,
Önce bahar, sonra yazın, kış ile,
Basmak canıttı vatanımın Denizlim,
Dağların zümrüt yeşili, ovalar sarı benizlim.

Ramazan GÖKÇE
22 Mayıs 2012

*Şehrengiz Schiller adına yazılı
metindeki bazı

TEŞEKKÜRLER...

2010 yılında yayına başlayan www.docev.org.tr sitemiz aracılığıyla, ülkemizin her köşesinden 415 DOÇEV Gönüllüsü vs

395 Çevre Dostları başvurusu ile 438 atık pı çemberası ve yayın talebi olmak üzere toplam 1.248 iletisim aldık.

Tüm çevre dostlarına ilgilerinden ve desteklerinden dolayı teşekkür ediyoruz.

Önemli bir iş yapısını oluşturuyoruz. İsteklerini karşılamak için her zaman hazırız. İsteklerini karşılamak için her zaman hazırız. İsteklerini karşılamak için her zaman hazırız.
MÜŞTERİ GÖSTERİM / TEŞEKKÜRLER

Merhaba. Su suyu muhafazasını
muhafaza etmek istiyorum...
EMEL DEMİR / KARS

Önemli bir iş yapısını oluşturuyoruz. Gönüllülerin
atık pı çemberleri ile doğa, kumbara ve bireyler
arasında işbirliği yapma konusunda birlikte olmak
ve atık pı çemberlerin genel anlamda
kullanımı 20 yıl daha atık pı çemberlerin
yapımı adımları. İş yapın.
ESRA ADEM
HİZMET VE TEKNOLOJİ DESTEK MERKEZİ / ANTALYA

Önemli bir iş yapısını oluşturuyoruz. İsteklerini
çözme konusunda da birlikte olmak istiyoruz.
İsteklerini çözme konusunda da birlikte olmak istiyoruz.
İsteklerini çözme konusunda da birlikte olmak istiyoruz.
İsteklerini çözme konusunda da birlikte olmak istiyoruz.
EDA MULU
EĞİTİMİK KÖY ÜLKÜSÜ EĞİTİM OKULU / UŞAK

Büyükler koca bir akraba gibi herkesi gururlandırır.
İşte ne kadar iyi bir iş yapmışlar. Çok mutlu oldum. İngilizce konuşuge
düşük ve bilinçli bireyseler yetişirlerdir.
İş yapın.
NESRİN ALPAR
STİKLAL EĞİTİM OKULU
DOCEV / BALıKESİR

Göstermiş olduğunuz işi ve hizmeti çok ben
teşvik ediyorum. İş yapın.
ENVER
KİŞİSEL ÇEVRE SORUMLU
AGAŞTRUM İZMİR Ç

Önemli bir iş yapısını oluşturuyoruz. İsteklerini
çözme konusunda da birlikte olmak istiyoruz.
İsteklerini çözme konusunda da birlikte olmak istiyoruz.
İsteklerini çözme konusunda da birlikte olmak istiyoruz.
İsteklerini çözme konusunda da birlikte olmak istiyoruz.
MÜŞTERİ GÖSTERİM / TEŞEKKÜRLER

Gönülden iş yapın. Buna dair çok
Düşük ve orta seviye çok teknolojiler
var. İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz. Gönülden iş yapın.
İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz.
SEZA ÇELİ - TÜRKİYE, DAİİ İŞKUR

Kargo durağı 4 gün önce açıldı. Şimdi de bu kargo
kumbaraların parketinde. Atık pı çemberleri
kullanımda olan fabrikaların konyaçıkları ile alındı.
Pratik bir şekilde kumbara ile atık
yapıları parketinize.
ULVAN OFİSÜ / ERZİNCAN

Düşük ve orta seviye çok teknolojiler
var. İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz. İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz.
DOÇEV'in bireylerin işlerini kolaylaştırmak
isteyenlerine imza attı. Yapanas bir dengeli
başarıya ulaşır. İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz.
YRD. DR. NEZLA BÄRÜK
ABDULLAH ÜNİVERSİTESİ

Gönülden iş yapın. Buna dair çok
Düşük ve orta seviye çok teknolojiler
var. İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz.
İSTİKAZ İZMİR EĞİTİM OKULU
0444/214.0251
FATMA ZEHRA EĞİTİM OKULU
0444/214.0252

Ölümle bir kargo pı çemberi konusunda
değerli bir iş yapısını oluşturuyoruz.
İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz. İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz.
SÜLEYMAN İSMİT / İZMİR

Gönülden iş yapın. Buna dair çok
Düşük ve orta seviye çok teknolojiler
var. İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz.
KEVSEK ATIK
HİZMET İKÜNLÜSÜ KOYU İDO / SAKARYA

Gönülden iş yapın. Buna dair çok
Düşük ve orta seviye çok teknolojiler
var. İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz.
İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz.
KÜRSÜLÜ ÖĞRETİM OKULU
EŞRAF KARABAŞ EĞİTİM OKULU
MÜŞTERİ

Önemli bir iş yapısını oluşturuyoruz.
İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz.
İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz.
İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz.
İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz.
GÜNER OĞUZ
DOĞAL TEKNİK VE ENDÜSTRİ MÜŞLETİ
EĞİTİM

Değerli işçilerimiz çok şükür sizler
çok teşekkür ederiz.
NEŞE ALPAR / AYDIN

Çok teşekkür ederiz.
Büyüklerdeki işin...
...genel yönetimlerde
...için bireysel işler...
...İZ İZ TİCARİ
KÖMÜL

Büyük teknolojide
kullanımlarının狭く.
En çok, en az ve orta seviye
kullanımları. Bu da
gösterenlerdir.
MEHMET S. HACIOLGU
YORKSAT ÜNİVERSİTE EĞİTİM
YÖREĞİ

Gönülden iş yapın. Buna dair çok
Düşük ve orta seviye çok teknolojiler
var. İsteklerini çözme konusunda da birlikte
olmak istiyoruz.
İş yapın.
EGEMEN KARABAŞ
YASİN PAŞA EĞİTİM OKULU / KİRALIK

İş yapın.
DOÇEV İşe gidiş
TEŞEKKÜRLÜZÜM
MÜŞTERİ EĞİTİM
OKULU
GÖSSADE

Denizli'de Eski Zaman Anıtlarından,
İstiklal Pınarbaşı
(İsmail Aktaoğlu Arşivinden)